

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Cíle udržitelného rozvoje v rámci vysokoškolského
prostředí**

**Goals of Sustainable Development within
the University Area**

Barbora Hlaváčová

Plzeň 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Cíle udržitelného rozvoje v rámci vysokoškolského prostředí“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne 24. 4. 2021

v. r. *Barbora Hlaváčová*

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala vedoucí práce, paní Ing. Ditě Hommerové, Ph.D., MBA, za její inspirativní přístup a ochotu při vedení práce.

Společně s tímto bych také chtěla poděkovat své rodině a přáteli, kteří mě po celou dobu studia na vysoké škole podporovali a inspirovali.

Obsah

Úvod	9
1 Udržitelný rozvoj	11
1.1 Definice udržitelného rozvoje	11
1.2 Principy a pilíře udržitelného rozvoje	12
1.2.1 Ekologický pilíř	13
1.2.2 Sociální pilíř	13
1.2.3 Ekonomický pilíř	14
1.3 Milníky v historii udržitelného rozvoje.....	14
2 Agenda pro udržitelný rozvoj 2030	19
2.1 Cíle udržitelného rozvoje	19
2.2 Strategický rámec Česká republika 2030	23
3 Udržitelný rozvoj v pojetí univerzit	25
3.1 Definování udržitelné univerzity.....	25
3.2 Třetí poslání univerzit	25
3.3 Čtyři pilíře udržitelnosti univerzit.....	26
3.4 Oblasti implementace udržitelnosti univerzit.....	27
3.5 Asociace univerzitních lídrů pro udržitelnou budoucnost	28
3.6 Významné milníky udržitelného vzdělávání.....	28
4 Benchmarking	31
4.1 Definování benchmarkingu	31
4.2 Typy a postup benchmarkingu	31
5 Uplatňování principů udržitelného rozvoje	33
5.1 Celosvětové žebříčky	33
5.1.1 Žebříček THE Impact Rankings	34

5.2	Mapování univerzit.....	34
5.3	Základní údaje o komparovaných univerzitách.....	35
5.3.1	Univerzita v Sydney	35
5.3.2	Univerzita východního Finska	36
5.3.3	Univerzita Palackého v Olomouci (UP).....	37
5.3.4	Česká zemědělská univerzita v Praze (ČZU).....	38
5.3.5	Západočeská univerzita v Plzni (ZČU)	39
5.4	Benchmarking vybraných univerzit.....	40
5.4.1	Vyhodnocení benchmarkingu	50
5.5	Limity benchmarkingu	51
5.6	Závěry benchmarkingu pro ZČU.....	51
6	Udržitelný rozvoj na Západočeské univerzitě v Plzni.....	53
6.1	Představení Západočeské univerzity v Plzni	53
6.2	Strategie udržitelného rozvoje na ZČU	53
6.3	Naplňování principů udržitelného rozvoje na ZČU	55
6.3.1	Vstupní analýza.....	55
6.3.2	Shrnutí vstupní analýzy.....	61
6.3.3	Strategický dokument udržitelného rozvoje na ZČU	62
7	Projektový záměr naplňující vybraný cíl udržitelnosti na ZČU.....	63
7.1	The Swapshop.....	63
7.1.1	Give & Take for free	63
7.1.2	Realizace projektu	64
7.1.3	Budoucí rozšíření	65
	Závěr.....	66
	Seznam použitých zdrojů.....	67
	Seznam tabulek.....	77

Seznam obrázků..... 78

Seznam použitých zkratek a značek..... 79

Seznam příloh..... 81

Přílohy

Abstrakt

Abstract

Úvod

Udržitelný rozvoj a environmentální problémy světa jsou zejména v posledních letech velmi diskutovanými tématy.

Je důležité si tedy klást otázku, kdo všechno by měl být a je zodpovědný za zmírnění globálních dopadů jak na společnost, tak i na životní prostředí. Těmito hybnými silami jsou samozřejmě jednotlivé státy, nadnárodní instituce, politici, neziskové organizace, ale i univerzity jako vzdělávací instituce. Univerzity totiž hrají klíčovou roli v ovlivňování životů a myšlení studentů i široké veřejnosti. Představují stěžejní prostředek pro zkoumání, testování, vývoj nových technologií a podporují komunikaci základních podmínek udržitelného rozvoje.

Rozhodujícím krokem k nadefinování tematických oblastí, ve kterých je důležité implementovat udržitelný rozvoj, bylo světovou Organizací spojených národů představení 17 Cílů udržitelného rozvoje v rámci Agendy 2030. Účelem jednotlivých cílů je zajistit lepší svět pro všechny a nezapomenout tak na nikoho.

Jakým způsobem a do jaké míry by tedy měly univerzity aktivně podporovat udržitelný rozvoj společně s jeho cíli a předávat svým studentům nejefektivnější způsoby řešení? Zároveň na jaké konkrétní tematické oblasti udržitelného rozvoje by se měli nejvíce zaměřit? Na tyto otázky se autorka snaží odpovědět v této bakalářské práci.

K vypracování této práce autorku vedlo především uvědomění si, že správné vzdělávání v oblastech udržitelného rozvoje je kritické pro budoucí vývoj myšlení všech generací a že univerzity drží v rukou klíč k trvale udržitelné budoucnosti a zachování planety v její nejlepší podobě.

Hlavním cílem práce je zmapování a zhodnocení, do jaké míry tuzemské a zahraniční univerzity naplňují cíle udržitelného rozvoje na jejich univerzitní půdě a následné vytvoření doporučení pro Západočeskou univerzitu v Plzni (ZČU). Tento hlavní cíl je doplněn dalším cílem, a to představení projektu Strategie udržitelného rozvoje s analýzou skutečné situace udržitelného rozvoje na ZČU.

Předložená bakalářská práce je rozdělena na čtyři části. První část vysvětluje a definuje teoretická východiska problematiky udržitelného rozvoje v obecné rovině a v rámci vysokoškolského prostředí za pomoci rozboru odborné literatury a vědeckých článků.

Druhá část se zaměřuje na analyzování pěti vybraných univerzit v České republice a v zahraničí v rámci uplatňování principů udržitelného rozvoje. Nejdříve jsou popsány základní informace zkoumaného vzorku a posléze analyzovány udržitelné aktivity prováděné univerzitami. Pro sběr a analýzu dat je využita technika benchmarkingu, kdy jsou univerzity srovnávány a bodovány dle autorkou vytvořených kritérií. Informace jsou získávány ze sekundárních zdrojů dat (celosvětový žebříček univerzit THE Impact Rankings 2020, webové stránky univerzit, výroční zprávy, strategické dokumenty...). Vyhodnocené poznatky jsou následně použity na vytvoření doporučení pro jednu z analyzovaných univerzit – ZČU. Ve třetí části je představena Strategie udržitelného rozvoje na ZČU. Společně s tím je za pomoci benchmarkingu provedeno zhodnocení naplňování principů udržitelného rozvoje na jednotlivých fakultách a součástech univerzity. Poslední čtvrtou částí je návrh projektu, jež by směřoval k vybranému cíli udržitelného rozvoje v rámci Strategie udržitelného rozvoje na ZČU.

1 Udržitelný rozvoj

Pojem udržitelný rozvoj se v dnešní době dostává čím dál tím víc do povědomí lidí po celém světě. Je-li mluveno o udržitelném rozvoji, je tím myšleno pouze zachování hodnotného a důstojného života, nikoliv hospodářský a civilizační rozvoj. S tímto je spojen pojem trvale udržitelný rozvoj, ve kterém záleží na všech oblastech života, kde rozhodujícím kritériem je zachování přírody a zároveň rozvíjení kvality lidského života. Trvale udržitelný rozvoj totiž představuje dlouhodobou a globální perspektivu a integraci čtyř základních komponent. Jsou to cíle, kterých má být dosaženo zároveň: sociální pokrok, nezanedbaná ochrana životního prostředí, zodpovědné užívání přírodních zdrojů a udržení stabilní a vysoké úrovně ekonomického růstu. (Jeníček & Fontýl, 2010, s. 273)

1.1 Definice udržitelného rozvoje

Již od počátku řešení problematiky udržitelného rozvoje vznikalo mnoho definic a názorů. Zatím neexistuje žádná jednotná definice, která by byla všeobecně přijímaná. Komise Organizace spojených národů (OSN) pro životní prostředí a rozvoj uvádí jednoduchou definici: „*Udržitelný rozvoj je takový rozvoj, který uspokojuje potřeby současnosti bez ohrožení potřeb budoucích generací uspokojovat jejich vlastní potřeby.*“ (Nováček, 2011, s. 217)

K této definici se přiklání i definice Brundtlandové, jež patří mezi nejznámější: „*Udržitelný rozvoj je takový způsob rozvoje, který uspokojuje potřeby přítomnosti, aniž by oslaboval možnosti budoucích generací naplňovat všechny jejich vlastní potřeby.*“ (Kolektiv autorů, 1991, s. 47)

Udržitelný rozvoj se dá definovat i z jiného pohledu. Místní agenda 21 uvažuje o udržitelném rozvoji takto: „*Udržitelný rozvoj znamená především rovnováhu – rovnováhu mezi třemi základními oblastmi našeho života (ekonomikou, sociálními aspekty a životním prostředím), také rovnováhu mezi zeměmi, různými společenskými skupinami, dneškem a budoucností.*“ (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2020)

V právním řádu České republiky, konkrétně v zákoně o životním prostředí č. 17/1992 Sb. je udržitelný rozvoj popsán jako „*takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachová možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby, a přitom*

nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů.“ (Zákon č. 17/1992 Sb.)

Slovenský autor Ján Topercer ml. uvádí definici udržitelného rozvoje takto: „*Udržitelný rozvoj je cílený proces změn v chování lidské společnosti k sobě samé i ke svému okolí (krajíně a jejím zdrojům), směřující ke zvyšování současného i budoucího potenciálu uspokojování potřeb lidí i jiných bytostí, s ohledem na možnosti (limity) krajiny a jejich zdrojů.*“ (Nováček, 2011, s. 217)

1.2 Principy a pilíře udržitelného rozvoje

Základním principem udržitelného rozvoje je princip předběžné opatrnosti: „*Tam, kde hrozí vážná nebo nenapravitelná škoda, nesmí být nedostatek vědecké jistoty zneužit pro odklad účinných opatření, která by mohla zabránit poškození životního prostředí.*“ (Jeníček et al., 2010, s. 273)

K vybudování trvale udržitelného rozvoje je potřeba zajistit určité společenské cíle, jež vychází s těchto osmi principů:

1. Oživení hospodářského růstu
2. Uchování a obohacování bází přírodních zdrojů
3. Zajištění udržitelné úrovně populace
4. Změna kvality růstu
5. Integrace aspektů ekonomických s aspekty životního prostředí při rozhodování
6. Nová orientace techniky a odstraňování rizik
7. Posílení mezinárodní spolupráce
8. Reforma mezinárodních hospodářských vztahů

Samotná udržitelnost rozvoje musí splňovat tři kritéria (viz Obr. 1): environmentální neboli ekologické, ekonomické a sociální. Je tedy postavena na třech pilířích, kdy je nezbytná harmonie rozvoje všech tří rozměrů. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2020)

Obr. 1: Pilíře udržitelného rozvoje

Zdroj: Jeníček et al. (2010, s. 274-275), zpracováno autorkou

1.2.1 Ekologický pilíř

Příroda poskytuje přírodní kapitál a spoustu ekonomicky cenných funkcí a služeb. Jenže omezenost přírodních zdrojů a schopnost asimilace odpadů z lidských činností se postupně dostává do stále se zvětšujícího konfliktu. Nekontrolovatelné využívání těchto zdrojů způsobuje jejich existenční ohrožení. Proto by měly být omezené zdroje spotřebovávány jen do takové míry, aby byla zajištěna jejich obnova. Důležitým aspektem je také, aby pro neobnovitelné zdroje existovaly jejich substituty (Jeníček et al., 2010, s. 274-275; Evropský týden udržitelného rozvoje – Týden udržitelnosti, 2020)

1.2.2 Sociální pilíř

Sociální pilíř se věnuje jak společnosti jako celku, tak jednotlivcům. Lidský rozvoj je z pohledu jednotlivce chápán jako postup, kdy dochází k odstranění chudoby, zlepšování zdraví, dožívání se většího věku, snižování nemocnosti, zpřístupnění vzdělání všem, zajištění bezpečnosti či slušných životních podmínek.

Rozvojový program OSN (UNDP) každý rok zveřejňuje agregovaný indikátor nazývaný Index lidského rozvoje, který je obsažen v publikaci Human Development Report. Tento indikátor zahrnuje hmotnou životní úroveň, lidské zdraví a úroveň vzdělanosti. Životní úroveň je dána výší hrubého domácího produktu na obyvatele dle parity kupní síly, ukazatel lidského zdraví udává průměrnou očekávanou délku života, jež zohledňuje novorozeneckou a kojeneckou úmrtnost a úroveň vzdělanosti se zjišťuje jako poměr gramotného obyvatelstva a dětí navštěvující různé typy škol.

Klíčovou podmínkou k rozvoji udržitelnosti je vzdělání, výchova a osvěta k udržitelným znalostem, postojům a dovednostem. (Jeníček et al., 2010, s. 276-277; Evropský týden udržitelného rozvoje – Týden udržitelnosti, 2020)

1.2.3 Ekonomický pilíř

Pojem „přírodní kapitál“ je pro ekonomický pilíř důležitý. Příroda totiž poskytuje nesčetné množství zdrojů pro udržení života (atmosféra, oceány, sluneční svit či rostlinné a živočišné druhy apod.). Lidstvo tyto zdroje využívá bez jakéhokoli omezení, jelikož ekonomický systém mluví o bezplatném používání jako volně přístupném. Je až neuvěřitelné, že se přírodní zdroje na planetě tvořili přibližně po dobu 3,8 mld. let a lidstvo bylo schopno jen během posledních 100 let zničit velkou část přírody svými ekonomickými aktivitami a honbou za ekonomickým prospěchem. Makroagregátní ukazatele, např. hrubý domácí či národní produkt, z hlediska přírody nezohledňují důsledek lidských aktivit, jimiž je ztenčující se zásoba přírodních a environmentálních zdrojů a zvětšující se náklady environmentálních škod. Zachycují pouze ceny použitých přírodních surovin a materiálů.

Ekonomické a ekologické funkce přírody jsou tedy v neustálém vzrůstajícím rozporu. Hospodářský pokrok a rozvoj by měl přestat být posuzován podle tradičních kritérií a více se zaměřovat na vyčíslování negativních externích nákladů způsobených znečištěním a jinou devastující lidskou činností nebo ukončení dotací podporující ekologicky negativní aktivity. (Jeníček et al., 2010, s. 275-276; Evropský týden udržitelného rozvoje – Týden udržitelnosti, 2020)

1.3 Milníky v historii udržitelného rozvoje

Za první zmínku ve vývoji udržitelného rozvoje je považováno vydání publikace Meze růstu v roce 1972, jež byla vypracována na základě studie vědců z Massachusettského technologického institutu na počátku sedmdesátých let. Vešla ve známou jako První zpráva Římského klubu, kde je poukazováno na fakt, že nekontrolovatelný růst neomezených potřeb člověka v prostředí omezených přírodních zdrojů je trvale neudržitelný. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2020)

Úplně první konference OSN zaměřená na otázky životního prostředí proběhla v roce 1972 ve Stockholmu. Předmětem konference bylo přijetí Stockholmské deklarace,

prvního Akčního plánu a Závěrečné rezoluce. Vrcholem celé konference bylo vytvoření Programu OSN pro životního prostředí (UNEP).

Stockholmská deklarace obsahující 26 principů týkající se životního prostředí a rozvoje, postavila toto téma do popředí mezinárodních zájmů. Započala také diskuze mezi průmyslovými a rozvojovými zeměmi o hospodářském růstu, znečišťování vody, oceánů a ovzduší. V Akčním plánu je popsán globální environmentální program či aktivity v oblasti životního prostředí. (United Nations, n.d.a)

Pojem udržitelný rozvoj byl oficiálně poprvé akceptován až v dokumentu Světová strategie ochrany životního prostředí v roce 1980. Jedná se o dokument vypracovaný třemi světovými organizacemi, kterými jsou UNEP, Mezinárodní svaz ochrany přírody (IUCN) a Světový fond na ochranu přírody (WWF). (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2020)

V roce 1987 byla zpracována Světovou komisí pro životní prostředí zpráva známá jako Naše společná budoucnost pod vedením tehdejší norské premiérky Gro Harlem Brundtland. Byla přijata Valným shromážděním OSN a poprvé definovala pojem udržitelný rozvoj, jehož přesné znění již bylo zmíněno. Tato zpráva obsahuje kroky vedoucí k udržitelnému rozvoji a zlepšení životního prostředí. (Třebický, Kolská & Trezner, 2010, s. 17; Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2020)

Slovní spojení „udržitelný rozvoj“ se stává po vydání zprávy Naše společná budoucnost Světovou komisí pro životní prostředí běžným termínem agendy světového společenstva. (Třebický et al., 2010, s. 21)

V rámci Konference Spojených národů o životním prostředí a rozvoji, nazvané „Summit Země“ byly v Rio de Janeiru v roce 1992 schváleny tři dokumenty a to, Deklarace o životním prostředí a rozvoji, též známá jako Charta Země, akční plán Agenda 21 a Právně nezávazné, autoritativní prohlášení k principům globální dohody o využívání, ochraně a trvale udržitelném rozvoji všech typů lesů. Dále byly schváleny dvě hlavní úmluvy nazvané Rámcová úmluva Spojených národů o změně klimatu a Úmluva o biodiverzitě. (Nováček, 2011, s. 284; Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2020)

Společně s 55. zasedáním Valného shromáždění OSN v New Yorku v roce 2000 proběhl tzv. Summit tisíciletí. Výsledkem tohoto Summitu je dokument Deklarace

tisíciletí, jež představuje a definuje Rozvojové cíle tisíciletí, které by měli být splněny do roku 2015. Patří mezi ně:

- vymýcení chudoby a hladu,
- zpřístupnění základního vzdělání všem,
- prosazování rovnosti pohlaví a posílení postavení žen,
- snížení dětské úmrtnosti,
- zlepšení zdraví matek,
- boj proti HIV/AIDS, malárii a dalším nemocem,
- zajištění trvalé udržitelnosti životního prostředí,
- vytvoření globálního partnerství pro rozvoj.

K Miléniové deklaraci se v té době zavázalo všech 191 členských států Organizace spojených národů. Záměrem bylo splnit tyto cíle do roku 2015. Celkově se tato agenda ukázala jako velice úspěšná. (Třebický et al., 2010, s. 21; FoRS, 2019; UNHCR, 2016; Sachs, 2015, s. 144)

Světový summit udržitelného rozvoje v jihoafrickém Johannesburgu v roce 2002 je považován za dosud největší mezinárodní akci zabývající se udržitelným rozvojem a jeho heslo „*Lidé, planeta, prosperita*“ definuje tři známé pilíře udržitelného rozvoje. Vyhodnocovala se zde jen desetiletá implementace vytyčených cílů z konference v Rio de Janeiru z roku 1992 a výstupem byl Johannesburgský prováděcí plán. Byla také podepsána Deklarace o udržitelném rozvoji potvrzující přijaté závazky o udržitelném rozvoji. Koordinaci summitu zajišťovala Komise OSN pro udržitelný rozvoj, která vznikla na základě konference v Riu. (Nováček, 2011, s. 285; Třebický et al., 2010, s. 22; Bedřich Moldan, 2012)

Vrcholnou konferencí OSN s heslem „*Budoucnost, kterou chceme*“ byla Konference OSN o udržitelném rozvoji Rio +20, konající se opět v brazilském Riu de Janeiru v roce 2012. Zúčastnilo se jí více než 12 000 delegátů z 188 členských a tří pozorovatelských zemí OSN a 9 800 dalších účastníků z nevládních a jiných organizací. V návaznosti na implementované Rozvojové cíle tisíciletí ze Summitu tisíciletí v New Yorku, bylo jedním z důležitých přínosů konference Rio +20 zahájení procesu vytvoření globálních Cílů udržitelného rozvoje. (Bedřich Moldan, 2012)

K samotnému přijetí Cílů udržitelného rozvoje došlo až na Summitu v New Yorku v roce 2015 v rámci přijetí dokumentu Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný

rozvoj 2030. Po tříletém vyjednávání, na kterém se podílely všechny členské státy OSN, zástupci podnikatelské sféry a občanské společnosti ze všech kontinentů vzniklo 17 Cílů udržitelného rozvoje. V souvislosti s tímto summitem došlo k vytvoření Strategického rámce České republiky 2030. Tento strategický dokument přenáší 17 Cílů udržitelného rozvoje do domácího prostředí a nahrazuje tak Strategický rámec udržitelného rozvoje z roku 2010. (UNIC Praha | Informační centrum OSN, n.d.a; Informační centrum OSN v Praze, 2014; Ministerstvo životního prostředí, 2020a)

S odkazem na „Summit Země“ v Riu de Janeiru z roku 1992 se smluvní strany, jež schválily Rámcovou úmluvu Spojených národů o změně klimatu, setkaly, aby přijaly tzv. Pařížskou dohodu. Dohoda byla přijata v prosinci 2015 a v platnost vstoupila 4. prosince 2016, kdy podmínku pro ratifikaci splnilo alespoň 50 zemí (ratifikaci provedly všechny země Evropské unie). Společně tak nesou zodpovědnost za nejméně 55 % celosvětového objemu emisí skleníkových plynů.

Pařížská dohoda ujednává nezbytné kolektivní jednání s cílem chránit životní prostředí, lidi a snížit emise skleníkových plynů. Změna klimatu je globální problém, který může být vyřešen jen za předpokladu spolupráce právě všech zemí světa.

Dlouhodobým cílem stanoveným v dohodě je udržení nárůstu průměrné globální teploty pod hranicí 1,5 °C. Vlády se také dohodly poskytovat, sobě navzájem i veřejnosti, informace, jak se jim daří stanovené cíle plnit. Česká republika se jako člen EU také přihlásila ke snížení emisí skleníkových plynů do roku 2030.

V souladu se závazky Pařížské dohody v prosinci 2019 Evropská rada potvrdila dosažení cíle klimatické neutrality do roku 2050.

Na konci roku 2020 došlo k potvrzení nového závazného cíle EU, jež spočívá v čistém snížení domácích emisí skleníkových plynů do roku 2030 alespoň o 55 % oproti roku 1990. (Evropská rada, 2020; Ministerstvo životního prostředí, 2020b)

Dne 23. září 2019 byl v New Yorku zahájen Summit OSN o změně klimatu s tématem „*Summit o změně klimatu 2019: Závod, který můžeme vyhrát, závod, který musíme vyhrát.*“ (IISD, 2019 – přeloženo autorkou)

Summit navazuje na Pařížskou dohodu a byl svolán generálním tajemníkem OSN Antoniem Guterresem. Cílem této schůzky bylo zmobilizovat politickou a ekonomickou energii na nejvyšší úrovni tak, aby se urychlila opatření v oblasti klimatických změn.

Úvodní částí summitu bylo vystoupení tří zástupců mládeže včetně Greta Thunbergové. Velmi emotivně poukazovala na skutečnost a kritizovala tak vůdce zemí slovy: „Vašimi prázdnými slovy jste mi ukradli mé sny a dětství.“

Jeden z účastníků uvedl, že jen některé země jsou na správné cestě ke splnění svých závazků v souvislosti se snížením uhlíkové stopy. Těmito zeměmi jsou například Indie, Francie či některé další evropské národy.

USA či Čína (největší producent emisí skleníkových plynů na světě) prohlásily, že nejsou schopni splnit už tak velmi ambiciózní cíle. Nejdříve potřebují splnit své předchozí sliby.

Summit stanovil jasný směr pro další opatření a upozornil na fakt, že v některých oblastech je potřeba větších opatření, aby byla zajištěna přímá cesta k dosažení růstu průměrné globální teploty pod hranicí 1,5 °C. (IISD, 2019; Rosane, 2019; Milman, 2020; United Nations, n.d.b)

2 Agenda pro udržitelný rozvoj 2030

Po úspěšné implementaci Rozvojových cílů tisíciletí (MDG) z let 2000-2015 se světoví lídři shodují, že planeta urgentně potřebuje podobné, ale rozšířenější metody ke zlepšování životní úrovně lidstva a podněcování udržitelného rozvoje.

V lednu roku 2015 se sešlo Valné shromáždění OSN v New Yorku, aby diskutovalo o nové rozvojové agendě. Tento proces vyvrcholil v září 2015 přijetím dokumentu Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný rozvoj 2030 (dále jen Agenda 2030), jež přímo navazuje na úspěšnou agendu Rozvojových cílů tisíciletí. Jeho součástí je 17 Cílů udržitelného rozvoje, tzv. Sustainable Development Goals (SDGs), které jsou závazkem všech zemí dosáhnout udržitelného rozvoje ve všech třech pilířích do roku 2030.

Jde o Agendu bezprecedentního rozsahu i významu, a to z důvodu, že jsou cíle univerzální a použitelné pro všechny neohledě na kulturu, úroveň rozvoje, politiku či přístup k životu.

Samotným posláním Cílů udržitelného rozvoje je zajistit všem lidem na planetě důstojný život s dodržováním základních lidských práv a snižováním chudoby a hladu či účinné ochrany životního prostředí. (UNIC Praha | Informační centrum OSN, n.d.a; United Nations, n.d.c; Informační centrum OSN v Praze, 2014)

2.1 Cíle udržitelného rozvoje

Agenda 2030, jak již bylo uvedeno, obsahuje 17 hlavních cílů (viz Obr. 2) a dále 169 podcílů, které je rozšiřují. Jednotlivé hlavní cíle se zaměřují na jeden konkrétní globální problém lidstva.

Obr. 2: Cíle udržitelného rozvoje

Zdroj: UNIC Praha | Informační centrum OSN (n.d.a)

Představení cílů s vybranými podcíli:

1. Konec chudoby

Tento cíl pojednává o celkovém vymýcení extrémní chudoby všude na světě a o zajištění přístupu k sociálním službám (lékařská péče atd.) pro všechny. Extrémní chudoba je definována jako život za méně než 1,25 dolaru na den. (UNIC Praha | Informační centrum OSN, n.d.b)

2. Konec hladu

Dalším cílem je vymýtit hlad a dosáhnout přístupu všem lidem k bezpečné, výživné a dostačující stravě po celý rok, odstranit všechny formy podvýživy a také prosazovat udržitelné zemědělství. Každý devátý člověk na světě trpí podvýživou, i přestože se počet podvyživených v rozvojových zemích během 20 let od roku 1990 snížil na 12,9 procent. (UNIC Praha | Informační centrum OSN, n.d.c)

3. Zdraví a kvalitní život

Členské státy OSN chtějí celosvětově snížit míru mateřské úmrtnosti a zabránit úmrtí dětí mladších pěti let. Samozřejmostí je také snaha o ukončení existujících epidemií, snaha bojovat proti hepatitidě, vodou přenášeným nemocem a ostatním přenosným nemocem. Důležitým bodem je také podpora výzkumu a vývoje vakcín a léků na přenosné a nepřenositelné choroby. (UNIC Praha | Informační centrum OSN, n.d.d)

4. Kvalitní vzdělávání

Zajištění bezplatného, rovnoprávného a kvalitního primárního a sekundárního vzdělávání pro všechny je čtvrtým cílem Agendy 2030. Dále také zpřístupnění možnosti kvalitního rozvoje v raném dětství či eliminaci genderové nerovnosti ve vzdělávání. OSN chce zajistit rovný přístup k cenově dostupnému odbornému, učňovskému a vyššímu vzdělání všem. (UNIC Praha | Informační centrum OSN, n.d.e)

5. Rovnost mužů a žen

Dalším cílem je celosvětově skoncovat se všemi formami diskriminace žen a dívek a eliminovat všechny formy násilí vůči ženám a dívkám ve veřejné i soukromé sféře, včetně obchodu s lidmi a sexuálního či jiného vykořisťování. Odstranění všech škodlivých praktik jako jsou dětské a nucené sňatky. Zajistit ženám rovnocenné příležitosti ve všech možných úrovních jako politických i ekonomických. (UNIC Praha | Informační centrum OSN, n.d.f)

6. Pitná voda, kanalizace

V šestém cíli chtějí zajistit univerzální a rovný přístup k bezpečně a cenově dostupné pitné vodě a zajistit odpovídající sanitační a hygienická zařízení pro všechny. Zároveň zlepšovat kvalitu vody pomocí snížení jejího znečišťování, zajistit bezpečné opětovné používání vody a zlepšit její recyklaci se zapojením místních komunit. (UNIC Praha | Informační centrum OSN, n.d.g)

7. Dostupné a čisté energie

Dle Agendy 2030 je třeba zajistit všem přístup k cenově dostupným, spolehlivým a moderním energetickým službám a zároveň výrazně zvýšit podíl energie z obnovitelných energetických zdrojů. (UNIC Praha | Informační centrum OSN, n.d.h)

8. Důstojná práce a ekonomický růst

Osmým cílem je udržení ekonomického růstu obzvláště v rozvojových zemích, snaha o dosažení vyšší úrovně ekonomické produktivity či podpora politiky, která se orientuje na rozvoj pracovních míst, podnikání malých a středních podniků. (UNIC Praha | Informační centrum OSN, n.d.i)

9. Průmysl, inovace a infrastruktura

Dalším cílem je rozvinout infrastrukturu ve všech směrech tak, aby byla kvalitní, spolehlivá, udržitelná a odolná. V rozvojových zemích zlepšit přístup malých průmyslových podniků k finančním službám, udržitelně zmodernizovat infrastrukturu a zdokonalit vybavení průmyslových podniků. (UNIC Praha | Informační centrum OSN, n.d.j)

10. Méně nerovností

Dosažení a udržení růstu příjmů především u spodních 40 % populace, aby jeho úroveň byla vyšší, než je celostátní průměr. Důležitým podcílem tohoto bodu je zajištění rovných příležitostí všem a sociální, ekonomické a politické začlenění všech bez ohledu na pohlaví, věk i rasu. (UNIC Praha | Informační centrum OSN, n.d.k)

11. Udržitelná města a obce

Úkolem dalšího z cílů je zajistit všem přístup k odpovídajícímu, bezpečnému a cenově dostupnému bydlení a snížit nepříznivý dopad životního prostředí měst na obyvatele. (UNIC Praha | Informační centrum OSN, n.d.l)

12. Odpovědná výroba a spotřeba

Do roku 2030 dosáhnout udržitelného a efektivního hospodaření s omezenými přírodními zdroji nebo také snížit nešetrné nakládání s chemickými látkami a odpady. Dalším podcílem je uplatňování desetiletého rámce programů pro udržitelnou spotřebu a výrobu ve všech zemích. (UNIC Praha | Informační centrum OSN, n.d.m)

13. Klimatická opatření

Klimatická změna je nevyhnutelná, a proto je třeba zvyšovat odolnost a schopnost adaptace na nebezpečí související právě s těmito změnami či začlenit opatření v oblasti změny klimatu do národních politik a vzdělávání a rozšiřovat tím tak povědomí o globálních problémech spojených s klimatickou změnou. (UNIC Praha | Informační centrum OSN, n.d.n)

14. Život ve vodě

Tento cíl stanovuje potřebu předcházení a snižování znečištění moří způsobené nedbalým vytvářením a nakládáním s odpady. Dále chce OSN udržitelně spravovat a chránit mořské a pobřežní ekosystémy. (UNIC Praha | Informační centrum OSN, n.d.o)

15. Život na souši

Patnáctý cíl mluví o potřebě zajistit ochranu, obnovu i udržitelné využívání suchozemských a vnitrozemských sladkovodních ekosystémů, zastavit odlesňování, bojovat proti zvětšování pouští a zachovat horské ekosystémy. (UNIC Praha | Informační centrum OSN, n.d.p)

16. Mír, spravedlnost a silné instituce

Podstatně snížit násilí ve všech jeho formách, omezit korupci a úplatkářství či skoncovat s vykořisťováním a obchodováním s lidmi. Výrazně také zabránit pohybu nezákonných finančních prostředků a zbraní. (UNIC Praha | Informační centrum OSN, n.d.q)

17. Partnerství na splnění cílů

Posledním a zároveň nejrozsáhlejším cílem je oživení globálního partnerství pro udržitelný rozvoj a posílení prostředků pro jeho uplatňování. Jedná se například o pomoc rozvojovým zemím při dosahování dlouhodobé dluhové udržitelnosti nebo i podpora politické soudržnosti pro udržitelný rozvoj. (UNIC Praha | Informační centrum OSN, n.d.r)

2.2 Strategický rámec Česká republika 2030

Agenda 2030 je spolu s Cíli udržitelného rozvoje převedena do podmínek České republiky (ČR) prostřednictvím dokumentu Strategický rámec Česká republika 2030 (dále jen dokument ČR 2030), jež byl vládou přijat v roce 2017. Dokument ČR 2030 navazuje na Strategický rámec udržitelného rozvoje z let 2010 až 2015.

Všech 17 Cílů udržitelného rozvoje je v dokumentu ČR 2030 rozčleněno do šesti klíčových oblastí:

- **Lidé a společnost** – Konec chudoby, Zdraví a kvalitní život, Kvalitní vzdělání, Rovnost mužů a žen, Důstojná práce a ekonomický růst, Méně nerovností

- **Hospodářský model** – Konec chudoby, Pitná voda a kanalizace, Dostupné energie, Důstojná práce a ekonomický růst, Průmysl, inovace a infrastruktura, Méně nerovnosti, Odpovědná výroba a spotřeba
- **Odolné ekosystémy** – Konec hladu, Pitná voda a kanalizace, Udržitelná města a obce, Klimatická změna, Život ve vodě, Život na souši
- **Obce a regiony** – Pitná voda, Dostupné energie, Průmysl, inovace a infrastruktura, Méně nerovnosti, Udržitelná města a obce, Odpovědná výroba a spotřeba, Klimatická opatření, Mír, spravedlnost a silné instituce, Partnerství ke splnění cílů
- **Globální rozvoj** – Mír, Spravedlnost a silné instituce, Partnerství ke splnění cílů
- **Dobré vládnutí** – Rovnost mužů a žen, Méně nerovností, Mír, spravedlnost a silné instituce, Partnerství ke splnění cílů

(Ministerstvo životního prostředí, 2017, s. 11-14)

V těchto šesti zásadních oblastech je shrnut dosavadní rozvoj ČR a rizika či příležitosti, jež mohou ohrozit nebo posílit další kroky při rozvoji země v příštím desetiletí. Naplnění dokumentu ČR 2030 přispěje ke zvýšení kvality života ve všech regionech a zajistí udržitelný rozvoj ČR ve všech třech jeho pilířích. (Ministerstvo životního prostředí, 2017, s. 27-107)

3 Udržitelný rozvoj v pojetí univerzit

Vysokoškolské instituce (univerzity) jsou klíčovými hráči v implementaci udržitelného rozvoje do vzdělání. Představují stěžejní prostředek pro zkoumání, testování, vývoj nových technologií a podporují komunikaci základních podmínek udržitelného rozvoje. Mají také možnost využívat různé nástroje k propojení těchto dovedností s odbornými znalostmi a tím tak umožnit studentům přicházet s novými nápady, teoriemi nebo způsoby ovlivňujícími problémy udržitelného rozvoje.

Prosazování udržitelnosti na vysokých školách závisí především na aktivním zapojení představitelů vysokoškolského vzdělávání, kteří prosazují teorie o udržitelném rozvoji, jež jsou opřeny o vědecké výzkumy, a zároveň prosazují udržitelné postupy a praktiky jako ústřední bod rozsahu jejich oboru. (Sady, Žak, & Rzepka, 2019, s. 1)

3.1 Definování udržitelné univerzity

V literatuře lze nalézt mnoho definic udržitelné univerzity. Autor Luise Velazquez a jeho kolegové definovali udržitelné univerzity jako: *„vysokoškolské instituce operující jako celek nebo jen jako část, které se zabývají a podporují, jak na regionální tak globální úrovni, minimalizací negativních environmentálních, ekonomických, společenských a zdravotních vlivů, jež jsou generovány při využívání zdrojů za účelem uspokojení a naplnění funkcí vzdělávání, výzkumu, dosahu a partnerství, a správcovství ve smyslu pomoci společnosti přejít k udržitelnému životnímu stylu.“* (Velazquez, Munguia, Platt, & Taddei, 2006, s. 812 – přeloženo autorkou)

Jiní autoři jako Habib M. Alshuwaikhat a Ismaila Rimi Abubakar uvádějí, že: *„udržitelný univerzitní kampus by měl být zdravým prostředím s prosperující ekonomikou, kde dochází k zachování energie a zdrojů, ke snižování odpadu a vytváření účinného environmentálního managementu, a ve svých záležitostech podporuje sociální rovnost a spravedlnost a všechny své hodnoty propaguje na komunitní, národní a globální úrovni.“* (Ragazzi & Ghidini, 2017, s. 112 – přeloženo autorkou)

3.2 Třetí poslání univerzit

Kromě vzdělávací a výzkumné mise mají univerzity ve společnosti ještě jednu, tzv. *třetí misi (poslání)*. První dvě zmíněné mají velký vliv na udržitelnou budoucnost univerzit

a jsou nedílnou součástí jejich výstupů. Třetí mise univerzit spočívá v krocích zlepšujících životy lidí a k řešení globálních problémů. K zvyšování povědomí, zlepšování znalostí na univerzitách a vytváření technologií, které vedou k udržitelnosti budoucnosti se zavázala Asociace univerzitních lídrů pro udržitelnou budoucnost (ULSF). (Sady et al., 2019, s. 2, ULSF, 2015a)

Pojem *třetí mise* univerzit rozšiřuje zodpovědnost univerzit na problémy, které přímo nesouvisí s výzkumem a vzděláváním. V odborné literatuře je vymezení *třetí mise* univerzit různé. Za nejpoužívanější lze považovat tyto 2 pojetí:

- Univerzita jako podnikatelský subjekt – zaměřuje se na úkoly univerzity
- Univerzita jako aktér socioekonomického rozvoje – zohlednění sociální role univerzity

Třetí mise univerzit je komplementární k prvním dvěma posláním univerzit. Zajímavým faktem je, že není důležité, aby byla každá univerzita ve všech třech posláních nejlepší, ale aby byla schopna si najít své vlastní místo ve společnosti. (Gregorová, Brozmanová et al., 2020, s. 10-11)

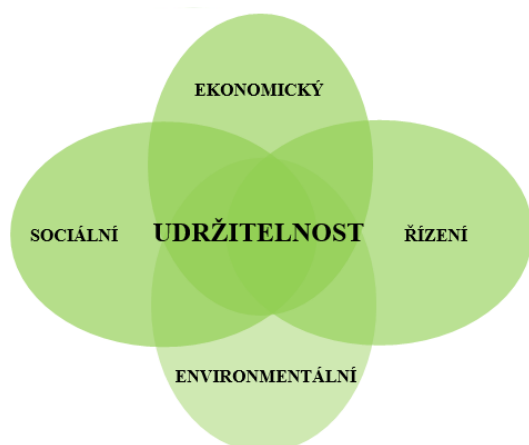
Zákon o vysokých školách v § 1 zákona č. 111/1998 Sb., udává, že vysoké školy jsou vrcholnými centry vzdělanosti, které „*hrají aktivní roli ve veřejné diskusi o společenských a etických otázkách, při pěstování kulturní rozmanitosti a vzájemného porozumění, při utváření občanské společnosti a přípravě mladých lidí pro život v ní.*“ (zákon č. 111/1998 Sb.)

3.3 Čtyři pilíře udržitelnosti univerzit

Udržitelná univerzita stojí na všech třech pilířích udržitelného rozvoje, kterými jsou ekonomický, sociální a environmentální. Jde tedy o uspokojení nejen ekonomických cílů, ale také současně o plnění environmentálních a sociálních cílů.

K těmto pilířům udržitelného rozvoje můžeme přiřadit i čtvrtý pilíř (viz Obr. 3): řízení. Do tohoto pilíře spadá formální řízení (vedení univerzity), administrativa a obchodní i politické procesy univerzity. Neformálním řízením jsou myšleny tradice, kulturní a behaviorální normy, které ovlivňují funkčnost případně nefunkčnost přechodu na udržitelný rozvoj. (UNEP, 2014)

Obr. 3: Pilíře udržitelnosti univerzit

Zdroj: UNEP (2014), zpracováno autorkou

3.4 Oblasti implementace udržitelnosti univerzit

Ačkoliv se definování a přístup k udržitelnosti univerzit v různých akademických institucích výrazně liší, je velice zásadní, aby se skutečný závazek k vytvoření udržitelné budoucnosti projevil již v samotných kořenech univerzitního života.

Dle Asociace univerzitních lídrů pro udržitelnou budoucnost by měly vysokoškolské instituce, aby dosáhly udržitelnosti, implementovat environmentálně udržitelné a smysluplné kroky v těchto následujících sedmi oblastech:

- osnovy – začlenit pojmy udržitelnosti do všech akademických oborů a zároveň usilovat o pevné zakotvení v základních podstatách každého učebního tématu,
- výzkum – integrování udržitelnosti do fakultních a studentských výzkumů,
- provoz – dodržovat environmentálně udržitelné opatření a postupy při výrobě a spotřebě. Následně začlenit tyto postupy do vzdělávacích a vědeckých aktivit,
- rozvoj fakulty a zaměstnanců – poskytnout příležitosti pro rozvoj fakult a zaměstnanců ke zlepšení výuky a výzkumu v oblasti udržitelnosti,
- příležitosti pro studenty – zahrnout určité postupy do podpory a služeb studentského života,
- dosah a služby – zapojit se do vytváření partnerství s organizacemi s cílem posílit udržitelnost, podporovat komunity ve svém okolí, jež se zabývají udržitelností, či se aktivně účastnit při řešení globálních problémů prostřednictvím konferencí a studentských výměn,

- institucionální mise, struktura a plánování – zohlednit environmentální udržitelnost v písemných prohlášeních o poslání a účelu univerzit.

Zmíněné oblasti implementace pocházejí z Dotazníku k posouzení udržitelnosti univerzity, který byl vypracován Asociací univerzitních lídrů pro udržitelnou budoucnost v letech 1999 až 2001. (ULSF, 2015b; ULSF, 2015c)

3.5 Asociace univerzitních lídrů pro udržitelnou budoucnost

Vzhledem k tomu, že vysoké školy a univerzity jsou nedílnou součástí globální ekonomiky a jejich posláním je vzdělávat budoucí profesionály a odborníky, které budou rozvíjet, řídit a nadále podnikat ve veřejných, soukromých a nevládních organizacích, mají tak vysokoškolské instituce jedinečnou pozici ovlivňovat směr, kterým se jako společnost rozhodneme jít.

Asociace univerzitních lídrů pro udržitelnou budoucnost je mezinárodní členská organizace akademických lídrů a institucí, kteří se zavázali podporovat zvyšování globální environmentální gramotnosti. Posláním Asociace je pomoc univerzitám při budování a posilování jejich kapacit, aby bylo dosaženo toho, že se udržitelnost stane důležitým tématem akademických oborů, výzkumných iniciativ a operací. (ULSF, 2015a; ULSF,2015d)

3.6 Významné milníky udržitelného vzdělávání

Úplně první deklarací podporující univerzity ve snaze o environmentální udržitelnost, jež byla přijata v roce 1972, je již zmiňovaná Stockholmská deklarace. Bylo zde představeno 26 zásad se záměrem inspirovat a vést národy k zachování a zlepšení životního prostředí. Zásada číslo 19 se přímo zabývá vzděláním v otázkách životního prostředí. Vyobrazuje důležitost environmentální udržitelnosti vzdělání pro mladou generaci i dospělé. (Report of the United Nations Conference on the Human Environment, 1972)

Tbiliská deklarace konaná v Gruzii v roce 1977 zaznamenala důležitou úlohu environmentální výchovy a popsala tak pět kategorií cílů environmentální výchovy:

- zajistit dostatečné povědomí o životním prostředí a jeho problémech,
- získat znalosti a porozumění o životním prostředí a jeho problémech,

- nabýt postoje a pocit důležitosti životního prostředí a zároveň motivace k aktivnímu podílení se na zlepšování a ochraně životního prostředí,
- získat dovednosti klíčové pro identifikaci a řešení problémů životního prostředí,
- dosáhnout aktivní participace na řešení environmentálních problémů.

(Duke University, n.d.)

První závazek univerzit k udržitelnosti byla Deklarace z Talloires (1990) podepsána v Evropském centru Tufts ve Francii. Dvacet dva presidentů, rektorů a vicekancléřů z různých univerzit se sešlo, aby jednalo o postavení univerzit v rámci udržitelného rozvoje, o roli vzdělávání, výzkumu, taktik a výměně informací ve spojení s dopadem na životní prostředí.

Důležitým bodem bylo, že univerzity nesou zodpovědnost za zvyšování povědomí o environmentálně udržitelné budoucnosti.

Deklarace byla podepsána více než 350 univerzitami ve více než 40 zemích. (Grecu, & Ipiña, 2014; ULSF, 2015e)

V souvislosti s Konferencí Spojených národů o životním prostředí a rozvoji v Rio de Janeiru v roce 1992, byla v dokumentu Agenda 21 v kapitole 36 odstavci 3 náležitě zmíněna zásadní role vzdělávání při dosahování udržitelného rozvoje. Vzdělání je tedy pro šíření udržitelného rozvoje a zlepšování schopností lidí řešit globální problémy velmi zásadní. (AGENDA 21, 1992)

V roce 2002 vyhlásilo Valné shromáždění OSN klíčový dokument pro rozvoj vzdělávání pro udržitelný rozvoj (VUR), tzv. Dekádu vzdělávání pro udržitelný rozvoj na období 2005-2014. Bylo tak odstartováno 10 let zlepšování a přeorientování vzdělávacích systémů na udržitelný rozvoj, jež vychází ze závazků v Agendě 21. (MŠMT, 2008, s. 2)

Před zahájením Konference OSN o udržitelném rozvoji Rio +20 v roce 2012 proběhl tzv. run-up, při kterém vznikla Iniciativa udržitelného rozvoje vysokých škol (Higher Education Sustainability Initiative – HESI). Tato iniciativa vytváří partnerství mezi – Ministerstvem hospodářství a sociálních věcí OSN (UN DESA), Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu (UNESCO), UNEP, Iniciativou OSN pro principy odpovědného vzdělávání v managementu (PRME), Univerzitou OSN (UNU),

Programem OSN pro lidská sídla (UN-HABITAT), Konferencí OSN o obchodu a rozvoji (UNCTAD) a Institutem OSN pro výcvik a výzkum (UNITAR).

Iniciativa udržitelného rozvoje vysokých škol představuje závazky od více než 300 univerzit z celého světa a tím také více než jednu třetinu všech dobrovolných závazků, jež byly zahájeny na konferenci Rio +20.

Každá vysoká škola se může do Iniciativy zapojit dobrovolně, ovšem tímto se zavazuje k několika bodům:

- zahrnout a vyučovat téma udržitelný rozvoj ve všech studijních programech,
- podporovat výzkum a šíření znalostí o udržitelném rozvoji,
- vytvářet zelený kampus školy a podporovat místní snahy a úsilí o udržitelnost,
- povzbuzovat a šířit informace na úrovni mezinárodních webových sítí.

HESI vytváří spolu s univerzitami po celém světě nespočet projektů a akcí. (United Nations, n.d.d; United Nations, n.d.e; Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2021)

V návaznosti na Konferenci OSN o udržitelném rozvoji Rio +20 je důležité také zmínit výsledný dokument tzv. Future We Want – Outcome document. V odstavcích 229-235 se pojednává o tématu Vzdělání.

Členské země v nich znovu potvrzují své závazky týkající se práv na vzdělání bez výjimky a zároveň uznávají, že je zapotřebí lepší kvality a přístupu ke vzdělání nad rámec primární úrovně. Vyzdvihují důležitost vzdělávacích systémů v rámci udržitelného rozvoje, zdokonalení vzdělávání a proškolení učitelů, spolupráci mezi školami, komunitami a v neposlední řadě i zapojení vzdělávacích institucí do oblasti řízení udržitelnosti na univerzitních kampusech a aktivní zapojení studentů. (United Nations, n.d.e; United Nations, n.d.f)

S příchodem konce roku 2014 se v japonském Aichi-Nagoya konala Světová konference vzdělávání pro udržitelný rozvoj UNESCO. Tématem konference bylo hodnocení dosažených výsledků z let 2005-2014 v rámci Dekády vzdělávání pro udržitelný rozvoj. Závěry přinesly pozitivní výsledek hodnocení dosažených cílů v desetileté implementaci udržitelného rozvoje do vzdělání. (Aichi-Nagoya Declaration on Education for Sustainable Development, 2014; United Nations, n.d.g)

4 Benchmarking

Autorka se v této kapitole zaměřuje na definování pojmu benchmarking, jež je nutné stanovit pro potřeby praktické části. Proces benchmarkingu byl vyvinut firmou Xerox Corporation během osmdesátých let 20. století.

Princip benchmarkingu je postaven na zjišťování informací a vyhodnocování strategických a ekonomických výsledků o konkurenci. Tato metoda je tedy prováděna s cílem nalezení, případného převzetí a inovování lepších postupů a činností od těch nejlepších v oboru. (Lencová, n.d.)

4.1 Definování benchmarkingu

V rámci teorie existuje mnoho definic benchmarkingu. Zřejmě za nejznámější definici lze považovat tu od výkonného ředitele společnosti Xerox Corporation Davida T. Kearse: „*Benchmarking je nepřetržitý proces poměrování efektivnosti a výkonnosti, procesů produktů, praktik a služeb dané firmy s údaji nejvýznamnějších konkurentů nebo odvětvových lídrů.*“ (Řezáč, 2009, s. 197)

S touto definicí se ztotožňují i autoři knihy *Benchmarking: Pure and Simple*. Uvádějí, že benchmarking je: „*proces identifikování, porozumění a adaptování praktik ostatních organizací na světě s cílem zlepšení výkonu vlastní organizace.*“ (Pearl Advisory Group, 2018 – přeloženo autorkou)

4.2 Typy a postup benchmarkingu

Rozdělení benchmarkingového zkoumání může být v praxi různé, a to podle toho, jaký je předmět porovnávání a zda je prováděno šetření v rámci jedné či ve více subjektech (institucích).

Autoři Blažková (2007, s. 172) a Široký et al. (2006, s. 15-16) uvádějí tyto typy benchmarkingu:

- strategický benchmarking,
- výkonový benchmarking,
- benchmarking procesů,
- vnitřní (interní) benchmarking,
- vnější (externí) benchmarking.

Strategický benchmarking se využívá se ke zlepšení celkové výkonnosti organizace. Tento typ benchmarkingu funguje na principu zkoumání dlouhodobých strategií a přístupů, jež jsou využívány jinými organizacemi k jejich lepšímu fungování a přispívají tak k dosažení většího úspěchu na trhu. Je považován za obtížně realizovatelný a implementace změn může trvat delší dobu. Přínosy se projeví až s odstupem času.

Nejběžnější formou je **výkonový benchmarking**. Jeho smyslem je zjištění úrovně postavení určité organizace vůči výkonovým charakteristikám jiných, kdy zkoumané organizace jsou ze stejného sektoru ekonomiky. Zaměřuje se na srovnávání a měření totožných či podobných parametrů a výkonů a zároveň i na celkovou výkonnost organizace a jejích součástí.

Ke zlepšení určitých procesů a činností důležitých uvnitř organizace se používá tzv. **benchmarking procesů** (procesní benchmarking). Jelikož se podobné procesy mohou provádět i v organizacích s odlišným zaměřením, k porovnávání může dojít i u nepřímě si konkurujících organizací. Nevýhodou se v praxi stává nedostatečné poskytování vypracovaných postupů a procesů.

Pro zkoumání subjektů v rámci jedné organizace je využíván **vnitřní benchmarking** (interní benchmarking). Velkým kladem tohoto postupu je snadné získání informací a údajů, jež mohou být pro organizaci citlivou záležitostí. K tomu se přidává i výhoda zpracování dat do standardizované a přehledné podoby.

Jeho obdobným typem je **vnější benchmarking** (externí benchmarking). Ten se zakládá na analyzování organizací, které jsou považovány za špičku ve svém oboru. Ovšem negativem je, že není automaticky možné přejímat praktické postupy od jiných organizací ve velmi krátké době.

5 Uplatňování principů udržitelného rozvoje

Tato kapitola představuje důležitou a zásadní část bakalářské práce. Cílem je zmapování uplatňování udržitelného rozvoje v rámci vysokoškolského prostředí. Autorka ke srovnání univerzit v zahraničí a České republice využívá benchmarking a podle zvolených kritérií porovnává uplatňování principů udržitelného rozvoje a Cílů udržitelného rozvoje na jednotlivých univerzitách.

5.1 Celosvětové žebříčky

V praktické rovině uplatňování jakýchkoliv principů na půdě univerzit, je možné se setkat s několika žebříčky hodnocení jejich výkonu. K nejznámějším z žebříčků patří celosvětově uznávané žebříčky Times Higher Education (dále jen THE) vytvořené v roce 2004. Každoročně jsou shromažďována data od univerzit z celého světa a pomocí různých metrik a výkonnostních ukazatelů jsou vytvářena komplexní a vyvážená srovnání.

Významným žebříčkem je THE World University Rankings s počtem více než 1 500 univerzit napříč 93 zeměmi a regiony měřící výkon instituce ve čtyřech oblastech, kterými jsou výuka, výzkum, přenos znalostí a mezinárodní vyhlídky. Dalšími žebříčky jsou například THE Japan University Rankings či žebříček THE College Rankings zabývající se důležitými otázkami významnými pro studenty a jejich rodiny.

Rozhodujícím žebříčkem pro uplatňování principů udržitelného rozvoje univerzit je žebříček THE Impact Rankings, tzv. dopadový žebříček zaměřující se na 17 Cílů udržitelného rozvoje. (THE - Times Higher Education, n.d.a, THE - Times Higher Education, n.d.b; THE - Times Higher Education, n.d.c; THE - Times Higher Education, n.d.d; THE - Times Higher Education, n.d.e)

Mimo žebříčky THE se do povědomí dostává například žebříček vytvořený univerzitou v Indonésii – UI Green Metric World University Rankings. Srovnává univerzity na úrovni uplatňování boje proti globálním změnám klimatu, ochraně energie a vody či recyklace odpadu a ekologické dopravě. (Ragazzi & Ghidini, 2017, 113)

5.1.1 Žebříček THE Impact Rankings

K 17 stanoveným Cílům udržitelného rozvoje OSN, se v oblasti jejich naplňování mohou přidat i univerzitní instituce. Jakákoliv univerzita se tak může zúčastnit a přispět ke zlepšování života na Zemi a environmentální ochraně této planety. V návaznosti na to vznikly v roce 2018 tzv. THE Impact Rankings. Tyto žebříčky jsou jedinými oficiálními globálními tabulkami, jež dokáží hodnotit míru plnění Cílů udržitelného rozvoje jednotlivými univerzitami. (THE - Times Higher Education, n.d.c)

Metodika THE Impact Rankings

Samotné hodnocení je postaveno na základě 17 Cílů udržitelného rozvoje, kdy každý z cílů má své vlastní metriky měření. Metriky jsou použity k zajištění komplexního a vyváženého srovnání ve třech oblastech – výzkum, správcovství a dosah. Data pro vytvoření žebříčku jsou poskytnuta z různých zdrojů, buď přímo od univerzitních institucí nebo z bibliometrických datových souborů od společnosti Elsevier. Další zúčastněnou stranou je organizace Vertigo Ventures.

Univerzita je při poskytování dat povinna vyplnit údaje o plnění 17. cíle – Partnerství ke splnění cílů, a posléze alespoň o dalších třech. Na základě těchto údajů je tvořeno pořadí univerzit, podle úspěšnosti ve všech cílech, a i jednotlivé žebříčky podle výkonu v každém z nich.

Žebříček se sestavuje každoročně z dat za uplynulý rok a zveřejňuje se v dubnu následujícího roku. Podrobné výsledné tabulky hodnocení ovšem veřejné nejsou, je možno je získat za úplatu. (THE - Times Higher Education, n.d.f)

5.2 Mapování univerzit

V rámci autorčina mapování univerzit jsou jednotlivé zvolené univerzity nejdříve představeny tak, aby byla vytvořena jasná představa o jejich skutečné úrovni a postavení ve vysokoškolském prostředí. Veškeré informace jsou získávány z oficiálních webových stránek univerzit a stránek žebříčků THE. Významná část je převzata z informací v anglickém jazyce. Následně je provedena analýza pomocí benchmarkingu, do jaké míry univerzity naplňují principy a Cíle udržitelného rozvoje.

Dohromady si autorka vybrala 5 univerzit, 3 tuzemské a 2 zahraniční. Tyto univerzity jsou srovnávány navzájem mezi sebou a z těchto srovnání jsou vytvořeny závěry pro ZČU, která je jedna z pěti vybraných.

5.3 Základní údaje o komparovaných univerzitách

V této kapitole jsou popsány základní informace o univerzitách, jako založení univerzity, počet studentů k roku 2020, počet zaměstnanců dle výročních zpráv, počet fakult a součástí univerzity společně s počtem kampusů, kterými univerzita disponuje.

5.3.1 Univerzita v Sydney

Tab. 1: Základní údaje Univerzity v Sydney

Založení univerzity	r. 1850
Počet studentů (r. 2020)	46 453
Počet zaměstnanců (r. 2019)	8 264
Počet fakult a součástí	4 + 4
Počet kampusů	6

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Univerzita v Sydney (viz Tab. 1) je považována za jednu z nejlepších univerzit v Austrálii. Univerzita představuje svůj ideál v modernosti a pokroku. Od jejího založení v roce 1850 uplynulo již 171 let, ale věrnost k původní myšlence první australské univerzity stále přetrvává. Tu navrhl William Charles Wentworth a představil ji jako: příležitost, aby se dítě každé třídy stalo velkým a užitečným v osudech této země. Velkým milníkem v rozvoji univerzity byl rok 1881, kdy na univerzitní kampus mohly poprvé vstoupit ženy a byly si tak rovni s mužskou částí studentů. Již od samotného počátku měli talentovaní studenti všech studijních programů možnost získat přístup k dalšímu vzdělávání prostřednictvím stipendií. (THE UNIVERSITY OF SYDNEY, n.d.a)

Dnešní vysoký počet studentů je toho důkazem. Dle THE World University Rankings 2021 se přepočtený evidenční počet studentů (dále jen FTE) pohybuje na úrovni 46 453. Velikost univerzity v Sydney představuje i výrazný počet kampusů – 6. Rozkládají se od centra města Sydney až po Velký bariérový útes. Největším kampusem je Camperdown/Darlington, na které se rozprostírá 6 knihoven, umělecké galerie, historická muzea a část fakult disponujících těmi nejmodernějšími technologiemi výuky

a učení. Univerzita provozuje čtyři fakulty – fakulta umění a společenských věd, fakulta strojní, lékařská a přírodovědecká a čtyři samostatné školy například Hudební konzervatoř nebo Právnická škola. Výuku a celkový chod univerzity dle Výroční zprávy 2019 zajišťovalo 3 649 akademických pracovníků a 4 615 ostatních zaměstnanců. (THE - Times Higher Education, n.d.g; THE UNIVERSITY OF SYDNEY, n.d.b; THE UNIVERSITY OF SYDNEY, n.d.c; THE UNIVERSITY OF SYDNEY, 2020a, s. 26)

5.3.2 Univerzita východního Finska

Tab. 2: Základní údaje Univerzity východního Finska

Založení univerzity	r. 2010
Počet studentů (r. 2020)	11 742
Počet zaměstnanců (r. 2021)	2 700
Počet fakult a součástí	4 + 2
Počet kampusů	2

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Prvními absolventy Univerzity východního Finska byli studenti v akademickém roce 2009/2010 (viz Tab. 2). Jedná se totiž o výrazně mladou univerzitu, která vznikla na základě rozhodnutí o fúzi univerzity v Joensuu (1969) a univerzity v Kuopiu (1972) s cílem spojit síly a prohloubit spolupráci ve východním Finsku. Mezi hlavní přednosti univerzity patří multidisciplinární zaměření a vysoký standard interdisciplinárního výzkumu a vzdělávání ve vztahu ke globálním výzvám. (University of Eastern Finland, n.d.a)

THE World University Rankings 2021 uvádí počet studentů na úrovni 11 742 FTE. (THE - Times Higher Education, n.d.h)

Velkou předností univerzity je kvalifikovaný a dostatečně motivovaný personál. Zlepšování pracovního prostředí s cílem zachovat pracovní schopnosti zaměstnanců či podpora efektivnosti práce jsou jedněmi z cílů akčního programu zaměřeného na podporu pohody na pracovištích. (University of Eastern Finland, n.d.a; University of Eastern Finland, n.d.b)

Univerzita má celkem 4 fakulty (filozofická fakulta, přírodovědecká a lesnická fakulta, fakulta zdravotních věd a fakulta sociálních věd a obchodních studií) a 2 centra (Centrum kontinuálního učení a Jazykové centrum). Oba univerzitní kampusy Joensuu a Kuopio se nacházejí poblíž centra města. (University of Eastern Finland, n.d.a)

5.3.3 Univerzita Palackého v Olomouci (UP)

Tab. 3: Základní údaje Univerzity Palackého v Olomouci

Založení univerzity	r. 1573
Počet studentů (r. 2020)	17 337
Počet zaměstnanců (r. 2019)	1 960
Počet fakult a součástí	8 + 3
Počet kampusů	2

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Univerzita Palackého v Olomouci patří mezi významná středoevropská centra vzdělanosti. Se svojí téměř 450letou tradicí je druhou nejstarší univerzitou v České republice. Byla založena v roce 1573 (viz Tab. 3). Posláním univerzity je: „*podporovat zapojení studentů do všech oblastí výzkumu, kultivovat kritické a tvůrčí myšlení a vytváření znalostí a poskytovat kvalitní vysokoškolské vzdělání v širokém spektru přírodních, lékařských, společenských a humanitních věd v bakalářském, magisterském i doktorském stupni.*“ (Univerzita Palackého v Olomouci, 2020a)

Svoji důležitou pozici ve vzdělávání potvrzuje i pravidelným umístováním se mezi třemi nejlepšími českými univerzitami ve světovém kontextu.

V současné době UP sestává z osmi fakult a tří mezinárodních vědeckých center spojených do vysokoškolského ústavu CATRIN. Studenti si mohou vybrat z fakult zaměřených, například na zdravotnická či přírodovědecká studia, na výuku v pedagogické a tělesně-výchovné sféře nebo v právnickém prostředí. (Univerzita Palackého v Olomouci, 2020b; Český institut pro výzkum pokročilých technologií, 2021)

V roce 2020 studovalo na UP 17 337 studentů (dle FTE). Univerzita svým studentům nabízí moderní a špičkové zázemí pro vědu a výzkum, studium či sport, vysokou kvalitu ubytování a stravovacích služeb a nesmí být opomenut bohatý seznam stáží v programu Erasmus+. (THE - Times Higher Education, n.d.i)

Na Univerzitě Palackého dle Výroční zprávy 2019 pracuje 1 960 zaměstnanců. (Univerzita Palackého v Olomouci, 2020c, s. 12)

Univerzita se může pyšnit dvěma univerzitními kampusy – Envelopa a Neředín. (Univerzita Palackého v Olomouci, 2020d)

5.3.4 Česká zemědělská univerzita v Praze (ČZU)

Tab. 4: Základní údaje České zemědělské univerzity v Praze

Založení univerzity	r. 1906
Počet studentů (r. 2020)	17 500
Počet zaměstnanců (r. 2019)	1 677
Počet fakult a součástí	6 + 1
Počet kampusů	1

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Historie České zemědělské univerzity v Praze započala roku 1906 (viz Tab. 4), přičemž první aktivity spojené s Filozofickou fakultou započaly už v roce 1776. (Česká zemědělská univerzita v Praze [ČZU], 2019a)

Pražská univerzita se prezentuje jako významná mezinárodní výzkumná a inovativní univerzita a jejím posláním je působit jako: [...] *živá a společensky odpovědná univerzita respektující principy udržitelného života.*“ Poskytuje ucelené univerzitní vzdělání a zajímavé celoživotní vzdělávání občanů. (ČZU, 2020a, s. 36)

Univerzitu v roce 2020 dle FTE navštěvovalo 17 500 studentů. (THE - Times Higher Education, n.d.j)

Výuka na ČZU probíhá celkově na šesti fakultách a to, například na fakultě agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů či fakultě životního prostředí nebo fakultě lesnické a dřevařské. Fakulta provozně ekonomická patří mezi vysoce prestižní. Rozvoj vzdělání mimo fakulty poskytuje Institut vzdělávání a poradenství. (ČZU, 2019b)

Výroční zpráva 2019 uvádí, že výuka a provoz zajišťuje kolem 1 677 pracovníků. (ČZU, 2020a, s. 121)

Pražská univerzita se pyšní velkým univerzitním kampusem. Žebříček UI Green Metric World University Rankings 2018 ho vyhodnotil jako jeden z nejkologičtějších na světě. (ČZU, 2019c)

5.3.5 Západočeská univerzita v Plzni (ZČU)

Tab. 5: Základní údaje Západočeské univerzity v Plzni

Založení univerzity	r. 1991
Počet studentů (r. 2020)	11 730
Počet zaměstnanců (r. 2021)	2 033
Počet fakult a součástí	9 + 3
Počet kampusů	1

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Západočeská univerzita v Plzni započala první výuku v roce 1991 (viz Tab. 5), kdy došlo ke spojení Vysoké školy strojní a elektrotechnické s Pedagogickou fakultou v Plzni. (ZČU, 2021a)

Posláním ZČU je poskytovat studentům kvalitní a komplexní vzdělávání od bakalářských po doktorská studia pro české i zahraniční studenty. Zároveň ve své vizi zmiňují, že chtějí vzdělávat mladé lidi ve všech oblastech a přispět tak k pozitivnímu a udržitelnému rozvoji. (ZČU, 2021b)

Oblíbeným místem studentů je univerzitní kampus, ve kterém sídlí 5 fakult (fakulta strojní, ekonomická, aplikovaných věd a strojní společně s fakultou designu a umění), Ústav jazykové přípravy a od roku 2015 i tři nová výzkumná centra – Nové technologie pro informační společnost, Regionální technologický institut Regionální inovační centrum elektrotechniky. Zbylé fakulty lze najít v centru města Plzeň. Studovat ekonomii a učitelství mohou studenti i v Chebské části ZČU. (ZČU, 2021c; ZČU, 2021a)

V roce 2020 navštěvovalo kolem 100 studijních programů přes 11 000 studentů (dle FTE). (THE - Times Higher Education, n.d.k)

Univerzita se každým rokem zvětšuje nejen v rámci rozšiřování studijních programů či zvyšování počtu nových přijímaných studentů, ale také v počtu zaměstnanců, kterých je k roku 2021 dohromady 2 033 (642 doktorandů, 1 300 akademických pracovníků a 936 neakademických pracovníků). (ZČU, 2021d)

Předností univerzity jsou již výše zmiňovaná tři výzkumná centra, jež patří v oblasti společenských věd ke špičce. Mají za sebou stovky projektů, které přispěly k vývoji nových technologií a inovací.

5.4 Benchmarking vybraných univerzit

V analytické části bude autorka porovnávat a analyzovat výše uvedené univerzity pomocí benchmarkingu.

K porovnání aktivit univerzit byla vytvořena kritéria a k nim příslušná bodovací stupnice. Za optimální bodovací stupnici pro tento případ byla zvolena stupnice 0-5, kdy 5 bodů je nejvíce a 0 bodů je nejméně. Nejnižší bodování znamená, například, že univerzita nedisponuje žádným dokumentem.

Zvolená kritéria (viz Tab. 6):

- **Počet studentů** – srovnává univerzity na úrovni přepočteného počtu studentů (FTE) v žebříčku THE World University Rankings 2021
- **Dokument Strategie udržitelnosti (udržitelného rozvoje)** – kritérium bodově hodnotí, zda má univerzita vypracovanou strategii udržitelného rozvoje
- **Dokument Cíle udržitelného rozvoje** – kritérium bodově hodnotí, zda má univerzita vypracovaný dokument týkající se speciálně Cílů udržitelného rozvoje OSN
- **Studijní programy spojené s udržitelností** – kritérium bodově hodnotí úroveň implementování udržitelného rozvoje do studijních programů jednotlivých univerzit (přímá implementace – specializované studijní programy, okrajová implementace – v rámci jiných studijních programů)
- **Projekty** – hodnoceny podle zprůměrovaného součtu bodů ze tří kritérií (Počet studentů, Počet studijních programů a Strategie udržitelnosti)
- **Umístění v THE Impact Rankings 2020** – bodové ohodnocení podle umístění v celosvětovém žebříčku THE Impact Rankings 2020
- **Počet Cílů udržitelného rozvoje** – bodové hodnocení podle toho, kolik plní Cílů udržitelného rozvoje dle žebříčku THE Impact Rankings 2020

Počet studentů

Celkový počet studentů do jisté míry odráží velikost univerzity. Toto kritérium srovnává univerzity dle světového žebříčku THE World University Rankings 2021. V jejich statistikách používají tzv. přepočtený počet studentů neboli FTE.

Největší přepočtený evidenční počet studentů má Univerzita v Sydney (46 453). S Univerzitou Palackého v Olomouci má podobný počet studentů ČZU. Jejich přepočtený evidenční počet studentů se pohybuje kolem 17 400 studentů.

Univerzita východního Finska byla do srovnávání univerzit vybrána právě na základě počtu studentů. Cílem bylo totiž porovnat ZČU s jinou univerzitou, která má podobný počet studentů. V roce 2020 studovalo Univerzitu východního Finska 11 742 studentů a ZČU 11 730 studentů. (THE - Times Higher Education, n.d.g; THE - Times Higher Education, n.d.h; THE - Times Higher Education, n.d.i; THE - Times Higher Education, n.d.j; THE - Times Higher Education, n.d.k)

Strategie udržitelnosti (udržitelného rozvoje)

Jedním z klíčových dokumentů reflektující naplňování principů udržitelného rozvoje je Strategie udržitelnosti. Jak vyplývá z Tab. 6, má Univerzita v Sydney vysoce rozsáhlý dokument pojednávající o strategii udržitelnosti univerzity. Ve srovnání se ZČU představuje Univerzita v Sydney ve všech ohledech vysoce postavenou univerzitu. Toto je také důvod, proč chce autorka zmínit a vyzdvihnout její přednosti a tím tak zajímavé možnosti, jež by ZČU mohla zahrnout do své strategie udržitelného rozvoje.

Univerzita v Sydney je přední světová univerzita, která již implementovala strategii udržitelnosti do svých procesů. Zakotvila principy udržitelnosti nejen do prostředí univerzitních kampusů, ale jejím cílem je i účastnit se na výzkumu a výuce přispívající k rozvoji pozitivní, živé a udržitelné budoucnosti všech částí Austrálie.

Udržitelnost na této univerzitě je jedna z priorit a dokazuje to i jejich vize: „*Univerzita v Sydney bude budovat a inspirovat komunity k vytvoření kultury zajímavící se o udržitelnost na místní i celosvětové úrovni.*“, „*V rámci naší zodpovědnosti o péči této země (státu), ve které leží naše kampusy, přijmeme změnu. Zavedením našeho výzkumu a vzdělávání do praxe obohatíme a transformujeme životy nyní i pro budoucí generace.*“ (THE UNIVERSITY OF SYDNEY, n.d.d – přeloženo autorkou)

Jejich Strategie udržitelnosti 2020 obsahuje 3 základní pilíře skrz které chtějí obohatit životy prostřednictvím výzkumu a vzdělávání, šířit důležitost zanechání odpovědné stopy a snižovat velikost dopadu jejich kampusů na zemi a posílit spravedlivé řízení a koordinaci. Dohromady těmto pilířům náleží 16 strategií udržitelnosti. Zaměřují se

na vybudování a udržování kampusů tak, aby byly udržitelné a živé, usilují o zajištění, aby ne více než 10 % zaměstnanců a 5 % studentů při své cestě do kampusu jelo ve svém osobním motorovém vozidle či chtějí dosáhnout 100% využívání elektřiny z obnovitelných zdrojů a stát se kampusem, který nevyužívá žádné jednorázové plasty a snižuje spotřebu pitné vody o 30 % na osobu. (THE UNIVERSITY OF SYDNEY, 2020b, s. 5)

Hezky propracovanou Strategii udržitelnosti má i ČZU. Vytyčuje celkem 5 pilířů – Strategie řízení, Vzdělávací činnost, Tvůrčí činnost, Provoz univerzity a Vnější vztahy. V rámci Strategie udržitelnosti 2030 ČZU má téma klimatická změna důležité postavení. Otázky jako spotřeba energie a produkce skleníkových plynů jsou nedílnou součástí tohoto tématu.

Dominantní částí této strategie je pilíř vzdělávací činnost, při kterém chce univerzita identifikovat a optimalizovat provázanost výuky s tématy udržitelného rozvoje. Velký potenciál má pilíř tvůrčí činnost, jehož cíl je nalezení měřitelných způsobů, jak podporovat témata udržitelného rozvoje v činnosti vědecké a výzkumné.

Každá univerzita svým provozem vytváří pozitivní i negativní dopad na životní prostředí. Zpracování a využití odpadů, opatření ke snížení spotřeby energií a vody má na ČZU dlouholetou tradici. Zabývá se kompostováním bioodpadu, výrobou ekologické elektřiny pomocí fotovoltaických panelů, zároveň podporuje alternativní způsob dopravy studentů a zaměstnanců. Snižování spotřeby vody podporuje systém zachycování dešťové vody, který zavlažuje zeleň kampusu a naplňuje požární nádrž u jedné z univerzitních budov. Toalety jsou převážně splachovány „dešťovkou“.

Od roku 2019 je univerzita součástí projektu HR Awards díky kterému se řadí mezi organizace, jež zaručují kvalitní péči o zaměstnance. Provoz kampusu je ekologičtější místem, a to díky spolkům jako jsou Be Fair, Pupen a Freeshop či Na Živo. (ČZU, 2020b, s. 13-19)

Studentsko-zaměstnanecká organizace Green Office spolupracuje se studenty za účelem ekologičtějšího provozu kolejí a šíření osvěty o odpovědném třídění odpadu. (ČZU, 2020c, s. 14)

Naproti tomu Univerzita Palackého v Olomouci a ZČU doposud nevypracovaly žádný dokument týkající se strategie udržitelného rozvoje univerzit. Zajímavostí v tomto kontextu je skutečnost, že i přes neexistující dokument strategie udržitelného rozvoje

podniká univerzita Palackého kroky k implementaci udržitelného rozvoje. Jedním z nich je tzv. Udržitelný Palacký. Jedná se o iniciativu založenou studenty, kteří se zajímají a chtějí posilovat environmentální chování na této univerzitě. (Udržitelný Palacký, 2017a)

Zároveň od letošního roku 2021 má univerzita nového koordinátora udržitelného rozvoje, což formuje myšlenku vytvoření právě dokumentu Strategie udržitelnosti. (Pustějovská, 2021)

Univerzita východního Finska sice nevytváří žádný samostatný dokument týkající se strategie udržitelnosti, ale problematiku udržitelnosti a životního prostředí má částečně zakotvenou v univerzitní strategii – Strategie 2030, která byla aktualizována v srpnu 2020. Strategie 2030 je postavena na třech programech a čtyřech oblastech ve výzkumu a vzdělávání. (University of Eastern Finland, n.d.c; University of Eastern Finland, n.d.d)

I přesto Univerzita východního Finska uveřejnila na svých webových stránkách aktivity spojené s udržitelným rozvojem. Následující informace jsou stručným přehledem:

- Univerzita v Akčním plánu pro změnu klimatu uvedla, že chce být do roku 2025 uhlíkově neutrální.
- Univerzitní Program pro ochranu životního prostředí na období 2015-2020 pojednává o aktivitách, jež univerzita přijímá, aby zajistila úsporu nákladů. Snaží se o snižování spotřeby energie na vytápění budov univerzity, snižování spotřeby vody a produkce odpadu, a zároveň zlepšení třídění, tedy nakládání s odpady. Na základě tohoto Programu byla založena i tzv. Green Office.
- Cíle v Akčním plánu pro udržitelný rozvoj 2015-2020 popisují úsilí univerzity, které provádí v oblasti udržitelného rozvoje.
- Jako Fairtrade univerzita se zavázala podporovat a používat toto označení.
- Velkým krokem k rozvoji udržitelnosti na univerzitě je i podpis dokumentu Závazek společnosti pro udržitelný rozvoj 2015-2020, ve kterém jsou definovány cíle a aktivity univerzity pro implementování Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030, tedy Cílů udržitelného rozvoje OSN.

(University of Eastern Finland, n.d.d)

ZČU již také podniká zásadní kroky k zformování strategie udržitelného rozvoje. Vytváří ji na základě analýzy současného stavu na ZČU. Následně proběhne

implementace do procesů všech fakult univerzity. Samotný proces a implementace je dále popsána v kapitole Naplňování principů udržitelného rozvoje na ZČU.

Dokument Cíle udržitelného rozvoje

Agenda 2030 obsahující Cíle udržitelného rozvoje je nejnovějším rozsáhlým dokumentem vydaným OSN zaměřeným na udržitelnost. Naplňování těchto cílů se projevilo již na mnoha univerzitách po celém světě.

Z pěti vybraných univerzit pouze dvě zmiňují naplňování Cílů udržitelného rozvoje ve svých dokumentech. Univerzita východního Finska, Univerzita Palackého v Olomouci a ZČU na svých internetových stránkách nenesou žádné zmínky o vypracovaném dokumentu týkající se výhradně jen naplňování těchto cílů.

Nicméně v této oblasti je třeba opět vyzdvihnout Univerzitu v Sydney. Ta za dobu svého působení vypracovala dva dokumenty (Update z roku 2019 a 2020) pojímající Cíle udržitelného rozvoje na univerzitě. V nich se věnuje všem 17 cílům. Univerzita uznává za největší globální problém změnu klimatu a její dopady. Nejvíce exceluje v naplňování následujících cílů:

- **Důstojná práce a ekonomický růst (cíl 8)** – univerzita má uzavřenou Podnikovou dohodu, jež univerzitě a jejím zaměstnancům poskytuje svobodu vyjednávat si lepší podmínky (mzda, časová flexibilita a pracovní podmínky). Disponují širokou řadou výzkumů a vzděláváním, jež podporuje důstojnou práci a ekonomický růst.
- **Udržitelná města a obce (cíl 11)** – Pro podporu udržitelných měst a obcí v roce 2014 vytvořila univerzita komunitní zahradu Ground Up. Zahrada poskytuje prostor pro všechny, kteří nemají doma dostatek prostoru a zdrojů na pěstování či chtějí zaměstnat své ruce a podpořit vzdělávání studentů a širší komunitní městské zemědělství. Během posledních sedmi let Škola architektury, designu a plánování spolu s Universitou Monash pořádala Festival urbanismu spojující studenty, zaměstnance i vědce, aby prozkoumali moderní výzvy v urbanismu. Univerzitní laboratoř Sydney Policy Lab zkoumá, jakými způsoby zlepšit život obyvatel měst.
- **Klimatická opatření (cíl 13)** – Australská Zpráva o stavu životního prostředí vydaná v roce 2016 zdůrazňuje, že změna klimatu je klíčovým prvkem měnící

životní prostředí, funkci ekosystémů a život člověka. V návaznosti na rok 2019 univerzita podpořila právo studentů a zaměstnanců se účastnit stávky za klimatickou změnu konané 20. září 2019. V rámci tohoto cíle univerzita vytvořila velký projekt, který zahájil budování solárních panelů na univerzitních budovách.

- **Život na souši (cíl 15)** – Update 2019 zmiňuje univerzitní mobilní aplikaci, tzv. Campus Flora App. Jedná se o databázi všech rostlin na kampusu Camperdown/Darlington a 4 turistických stezkách. Aplikace funguje spíše na vzdělávacím principu. Ochrana a zlepšování biologické rozmanitosti je pro univerzitu důležitým krokem vpřed, a proto vyvíjí Plán řízení biologické rozmanitosti.
- **Partnerství ke splnění cílů (cíl 17)** – nejlepší hodnocení dle žebříčku THE Impact Rankings 2020. K dosažení naplnění cílů udržitelného rozvoje je důležitá spolupráce všech zainteresovaných stran (vláda, průmysl a veřejnost). Propojení předních výzkumných pracovníků a studentů s partnery v průmyslu, obchodu a státní správě je jedním z činností laboratoře Sydney Policy Lab. Velkým plánem, jež vede k aktivitám zdůrazňující potřebu partnerství a spoluvytváření aktivit s národy domorodých obyvatel a ostrovů je ve volném překladu tzv. Univerzitní nedokončená záležitost.

(THE UNIVERSITY OF SYDNEY, 2019; THE UNIVERSITY OF SYDNEY, 2020c)

I ČZU se věnuje Cílům udržitelného rozvoje. Jsou ale součástí Strategie udržitelnosti 2030 a hlásí se v ní k pěti cílům.

- **Kvalitní vzdělávání (cíl 4)** – v tomto cíli se hlásí především k tomu, aby do roku 2030 všichni studenti získali znalosti a dovednosti potřebné k podporování udržitelného rozvoje.
- **Pitná voda a kanalizace (cíl 6)** – k šetrnému hospodaření s vodou chtějí přispět zlepšením kvality vody snižováním jejího znečišťování a zvýšením recyklace a zajištěním ochrany a obnovy ekosystémů.
- **Dostupné a čisté energie (cíl 7)** – největším zdrojem emisí skleníkových plynů je výroba elektřiny z fosilních paliv, a proto chtějí zvýšit podíl energií z obnovitelných zdrojů.

- **Udržitelná města a obce** (cíl 11) – ke snížení negativního dopadu na životní prostředí ve městech chtějí přispět odpovědným nakládáním s odpady.
- **Klimatická opatření** (cíl 13) – chtějí uvést do praxe závazek, který byl přijet v Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu.

(ČZU, 2020b, s. 9-10)

Studijní programy

Svým studentům pravděpodobně největší výběr studijních programů přímo spojených s udržitelným rozvojem nabízí Univerzita v Sydney. Při jejich vyhledávání (na oficiálních webových stránkách univerzity) byla použita klíčová slova v anglickém jazyce – environment, sustainability. Studijní programy v udržitelnosti, v zemědělství a životním prostředí, v architektonických vědách udržitelného designu či architektury a životního prostředí jsou jen výčetem studijních programů spojených s udržitelným rozvojem. Studenti mají možnost získat i absolventský certifikát či postgraduální diplom v udržitelnosti, v zemědělství a životním prostředí. (THE UNIVERSITY OF SYDNEY, n.d.e; THE UNIVERSITY OF SYDNEY, n.d.f)

Menší implementování udržitelného rozvoje bylo zaznamenáno na univerzitách v Praze, v Olomouci a ve východním Finsku. Přesto se ale dá říci, že svým studentům nabízejí studijní programy, v nichž má motiv udržitelnost významný základ.

Na Univerzitě Palackého v Olomouci dle Výroční zprávy z roku 2019 a provedeného podrobného průzkumu webových stránek univerzity byly skrze klíčová slova (environmentální, životní prostředí) nalezeny studijní programy, jež se poměrně výrazně specializují na udržitelný rozvoj. Přírodovědecká a pedagogická fakulta nabízí programy, jako jsou například Ekologie a ochrana životního prostředí, Geologie a ochrana životního prostředí, Environmentální geologie či Učitelství biologie a environmentální výchovy pro střední školy nebo Učitelství přírodopisu a environmentální výchovy pro 2. stupeň základních škol. (Univerzita Palackého v Olomouci, 2020c, s. 21)

Podobně si vede i ČZU. Na fakultě agrobiologie potravinových a přírodních zdrojů a fakultě životního prostředí společně s technickou fakultou nabízejí následující studijní programy: Přírodní zdroje, Zemědělství a biotechnologie, Územní a technická a správní

služba v životním prostředí či Vodní hospodářství nebo Technika a technologie zpracování odpadů. Průkopovými jsou Aplikovaná ekologie a Environmentální inženýrství. (ČZU, 2019d; ČZU, 2019e; ČZU, 2019f)

Stejně jako Univerzita Palackého v Olomouci a ČZU nabízí i finská univerzita studijní programy spojené s udržitelným rozvojem. Převážně se jedná o magisterská studia, a to v lesnictví, v biologii životního prostředí, v oboru vědy o dřevěných materiálech, v oblasti environmentálního zdraví a technologií či politiky životního prostředí a práva. (University of Eastern Finland, n.d.d)

Studijní programy s částečnou implementací poskytuje i ZČU. Na každé fakultě mají ovšem jen velmi okrajovou spojitost s udržitelným rozvojem. Nejvíce je tento motiv znát ve studijních programech fakulty zdravotnických studií, designu a umění, elektrotechnické, právnické a strojní fakulty. (Západočeská univerzita v Plzni [ZČU], 2020a; ZČU, 2020b; ZČU, 2020c; ZČU, 2020d; ZČU, 2020e)

Projekty

Obsah pro toto kritérium bylo výrazně obtížné nalézt. Autorka opět vyhledávala na zahraničních a tuzemských webových stránkách univerzit. Samotný počet projektů je jistě velmi ovlivněn marketingovou komunikací aktivit jednotlivých univerzit. Přestože může univerzita produkovat velké množství projektů věnujících se udržitelnému rozvoji, nemusí o nich být informace veřejně dostupné.

Dle subjektivního vnímání autorky (viz Limity srovnávací analýzy) nejvíce projektů vytváří Univerzita v Sydney a ČZU.

Zajímavými projekty, jež australská univerzita v posledních letech zveřejnila, jsou například Projekt recyklace plastů zaměřený na chemickou přeměnu plastů, jež jsou v současné době nerecyklované či projekt Učinit proces recyklace lahví na mléko čistší a efektivnější, jelikož v současné době se plastové lahve rozřezávají a jsou podrobeny náročnému mytí zaměřeného na odstranění štítků a lepidla. Dále také třeba Výzkum nového materiálu v rámci Sydney Nano Grand Challenge (CO2 Zero), kde vědci vytvořili nový materiál, který má potenciál snížit emise CO2 uvolňované během procesu rafinace ropy až o 28 procent. (THE UNIVERSITY OF SYDNEY, 2020d; THE UNIVERSITY OF SYDNEY, 2020e)

Projekty, jež dělají univerzitní kampus ČZU zelenější, jsou projekty Rozsviňte ČZU – v pěší zóně mezi kolejemi jsou nainstalované LED žárovky se světlem v teplejších odstínech, Solární pergola – přístřešek s fotovoltaickými panely s možností nabíjet až 4 mobilní telefony zároveň či projekt Freeshop, ve kterém studenti vytvořili místnost na univerzitě, kam jsou přijímány pro někoho již nepotřebné funkční věci a zdarma si je může kdokoliv vzít.

K vytvoření ještě zelenějšího kampusu byl realizován projekt Květnaté louky pro zvýšení biodiverzity kampusu nebo projekt Vermikompostéry, ve kterých žížaly rozkládají bioodpad na kvalitní kompost. (Beránek, Janouch, & Urbanová, 2013, s. 41; ČZU, 2019g; ČZU, 2019h; ČZU, 2019i)

Menší množství nalezených projektů věnujících se udržitelnému rozvoji bylo na Univerzitě Palackého v Olomouci. Byly nalezeny aktivity v rámci studentské iniciativy Udržitelný Palacký. Zabývají se projekty jako jsou Rozvojový projekt filmový festival Academia Film Olomouc, Ekologické dny Olomouc či projekt probíhající na lékařské fakultě Česká národní infrastruktura pro biologická data. (Univerzita Palackého v Olomouci, 2020e, s. 72-73; Univerzita Palackého v Olomouci, 2020c, s. 57)

Univerzita východního Finska se věnuje například projektu spojeným s udržitelným, klimaticky neutrálním lesním hospodářstvím (projekt FORBIO), projektu Řízení stávajícího systému vodní energie či projektu Posuzování účinků podávání zpráv a přezkumů v mezinárodním režimu změny klimatu. (University of Eastern Finland, 2020a)

I ZČU uskutečnila zajímavé projekty spojené s udržitelností. V rámci rozvoje výuky lze zmínit například projekty Proměna role vysoké školy a inovace studijních programů v rámci fenoménu 4.0 v oblastech strojních, pedagogických a zdravotnických a Rozvoj experimentální výuky environmentálních programů ZŠ a SŠ.

Dalšími projekty, kterým se věnuje jsou Výpočetní a experimentální design pokročilých materiálů s novými funkcionalitami, Přeshraniční síť pro výzkum a inovace v oblasti energetické účinnosti a kombinované výroby tepla a elektřiny, Dostupnost pitné vody pro obyvatele malých obcí jako indikátor socio-ekonomického rozvoje společnosti či Efektivní marketing jako nástroj konkurenceschopnosti a udržitelného rozvoje neziskových organizací poskytujících sociální služby a Elektrostatická separace plastů

z průmyslového odpadu pro následnou recyklaci. (ZČU, 2020j; ZČU, 2020k; ZČU, 2020l; ZČU, 2020m; ZČU, 2020n; ZČU, 2020o; ZČU, 2020p)

Umístění v THE Impact Rankings 2020 a Počet Cílů udržitelného rozvoje

Opět je důležité zmínit, že tato kritéria jsou založena na světovém žebříčku THE Impact Rankings 2020, který je vydáván každý rok.

Univerzita v Sydney se může pyšnit úžasným umístěním, a to na prvním místě v rámci Austrálie a na druhém místě celosvětově. Dle žebříčku se nejvíce věnuje těmto cílům: Konec hladu, Důstojná práce a ekonomický růst, Udržitelná města a obce, Život na souši, Mír, spravedlnost a silné instituce a Partnerství ke splnění cílů. Usiluje také o větší zapojení v cíli 13 – Změna klimatu a zároveň chce aplikovat své výzkumy v praxi na kampusu. Nicméně se celkově věnuje všem cílům. (THE UNIVERSITY OF SYDNEY, n.d.d; THE - Times Higher Education, n.d.c)

Univerzita východního Finska se účastní od roku 2018 a společně s ČZU se v žebříčku umístily na 201.-300. pozici. Finská univerzita zaznamenala největší úspěchy v cílech týkající se Zdraví a kvalitní život, Klimatická opatření, Mír, spravedlnost a silné instituce a Partnerství ke splnění cílů. Zároveň se hlásí k šesti dalším.

I přesto, že ve Strategii udržitelnosti ČZU uvádí určité cíle, již zmíněné, v žebříčku se jí zadařilo v jiných. Těmito cíli jsou Důstojná práce a ekonomický růst, Odpovědná výroba a spotřeba a Partnerství ke splnění cílů. Celkově dle žebříčku naplňuje 17 cílů.

Nejnižší umístění z vybraných univerzit zaznamenaly v žebříčku THE Impact Rankings 2020 Univerzita Palackého v Olomouci (401.-600. pozice) a ZČU (601+).

Olomoucká univerzita dle zmíněného žebříčku celkově naplňuje 10 Cílů udržitelného rozvoje a vyniká v cílech Zdraví a kvalitní život, Důstojná práce a ekonomický růst, Mír, spravedlnost a silné instituce a Partnerství ke splnění cílů.

Nejméně cílů naplňuje ZČU, která pro potřeby vytvoření žebříčku THE Impact Rankings 2020 poskytla data pouze k sedmi cílům – Kvalitní vzdělání, Rovnost mužů a žen, Průmysl, inovace a infrastruktura, Méně nerovností, Udržitelná města a obce, Mír, spravedlnost a silné instituce a Partnerství ke splnění cílů. (THE - Times Higher Education, n.d.c)

5.4.1 Vyhodnocení benchmarkingu

Následující Tab. 6 představuje bodové ohodnocení všech pěti univerzit v jednotlivých kritériích a následné vytvoření pořadí univerzit dle celkových získaných bodů.

Tab. 6: Bodové hodnocení naplňování principů udržitelného rozvoje na komparovaných univerzitách

Kritéria	Univerzita v Sydney	Univerzita východního Finska	Česká zemědělská univerzita v Praze	Univerzita Palackého v Olomouci	Západočeská univerzita v Plzni
Počet studentů (FTE)	5 (46 453)	2 (11 742)	4 (17 500)	3 (17 337)	1 (11 730)
Strategie udržitelnosti (udržitelného rozvoje)	5	2	4	0	0
Dokument Cíle udržitelného rozvoje	5	0	2	0	0
Studijní programy	5	4	4	4	1
Umístění v THE Impact Rankings 2020	5 (2.)	4 (201.-300.)	4 (201.-300.)	2 (401.-600.)	1 (601+)
Počet Cílů udržitelného rozvoje	5 (17 cílů)	3 (10 cílů)	5 (17 cílů)	3 (10 cílů)	1 (7 cílů)
Projekty	5	3	4	2	1
Celkem body	35	18	27	14	5
Pořadí	1.	3.	2.	4.	5.

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

5.5 Limity benchmarkingu

Z důvodu nedostatečného množství veřejně přístupných výsledných dat univerzit na stránkách THE, kde je zveřejněn žebříček THE Impact Rankings, autorka v rámci benchmarkingu nevyužívá pouze tato data. Zároveň bude provádět srovnávací analýzu vybraných tuzemských a zahraničních univerzit a informace bude získávat přímo z jejich oficiálních webových stránek, z Výročních zpráv či Strategii udržitelnosti a dokumentů vztahujících se k činnostem vykonávaných univerzitou. Získaná data bylo také zapotřebí nejdříve přeložit z anglického jazyka.

Při hodnocení univerzit v kritériu **Studijní programy** bylo třeba si uvědomit, že názvy studijních programů nemusí vždy přesně definovat, zda se program přímo zabývá udržitelným rozvojem (specializovaný program) nebo v něm došlo k částečnému (okrajové) zmínění udržitelného rozvoje.

Ve srovnávacím kritériu **Projekty** je využito subjektivní hodnocení autorky. Množství uskutečněných projektů se může odvíjet, například od velikosti univerzity, jež je spojeno i s finanční stránkou univerzity, od počtu studijních programů či od úrovně angažovanosti zainteresovaných stran. Z tohoto důvodu jsou všechny univerzity v kritériu Projekty hodnoceny (viz Tab. 6) podle zprůměrovaného součtu bodů z těchto tří kritérií, a to Počet studentů, Počet studijních programů a Strategie udržitelnosti.

5.6 Závěry benchmarkingu pro ZČU

Z celkové srovnávací analýzy provedené na univerzitách jsou vytvořena možná doporučení pro ZČU, jak se stát více udržitelnou univerzitou.

Návrhy vyplývají z předchozí analýzy zbývajících čtyř komparovaných univerzit:

- vytvoření a implementace dokumentu Strategie udržitelného rozvoje,
- aktivní poskytování dat o univerzitě do světových žebříčků (THE Impact Rankings, THE World University Rankings,...),
- rozšířená implementace udržitelného rozvoje do studijních programů.

Prvním krokem k zelenějšímu chování univerzity je vytvoření Strategie udržitelného rozvoje a její následná implementace do všech fakult a výzkumných center ZČU. Univerzita na ní již pracuje společně se zahraničními odborníky. Tento proces bude popsán v další kapitole.

Kdekoho by překvapilo, že v oblasti rozvoje univerzit sehrávají důležitou roli právě celosvětové žebříčky. Pro zahraničí jsou žebříčky jako THE Impact Rankings a THE World University Rankings nebo i UI Green Metric World University Rankings velmi důležité a věnují jim velkou pozornost. Čím lepší umístění v žebříčkách, tím potenciálně větší počet příchozích studentů a zaměstnanců. Vytváří si tím větší dosah a lákají tak nové studenty na zajímavé studijní programy. Umístění v žebříčku má pro ně často větší význam než třeba počet realizovaných projektů.

Z tohoto důvodu autorka navrhuje aktivnější zapojení a poskytování dat do žebříčků. Je důležité si uvědomit, že v momentě, až bude nová Strategie udržitelnosti dostatečně implementovaná, bude mít univerzita k dispozici více dat, jež může posléze poskytnout do výše uvedených žebříčků.

Univerzita svými kroky bezpochyby ovlivňuje vnímání svých studentů a je možno ji vnímat jako multiplikátor kroků k udržitelnému rozvoji. Proto je dobré uvážit důležitost zavedení principů udržitelného rozvoje do studia. K okrajové implementaci do studijních programů již dochází. Vytvoření specializovaného studijního programu či alespoň předmětu výhradně orientovaného na udržitelnost daných oblastí může vést k pozitivním výsledkům. Specializované studijní programy mají velký potenciál například na fakultě ekonomické, elektrotechnické, strojní a zdravotnických studií.

6 Udržitelný rozvoj na Západočeské univerzitě v Plzni

6.1 Představení Západočeské univerzity v Plzni

Západočeská univerzita v Plzni (ZČU) je univerzitní česká vysoká škola se sídlem v Plzni. Byla založena v roce 1991 sloučením Vysoké školy strojní a elektrotechnické a Pedagogické fakulty v Plzni.

Univerzita má 9 fakult:

- fakulta aplikovaných věd,
- fakulta designu a umění Ladislava Sutnara,
- ekonomická fakulta,
- elektrotechnická fakulta,
- filozofická fakulta,
- pedagogická fakulta,
- právnická fakulta,
- strojní fakulta,
- fakulta zdravotnických studií,

a 2 ústavy:

- Nové technologie – výzkumné centrum,
- Ústav jazykové přípravy,

a 3 výzkumná centra:

- Nové technologie pro informační společnost,
- Regionální technologický institut,
- Regionální inovační centrum elektrotechniky.

(ZČU, 2021e; ZČU, 2021c)

6.2 Strategie udržitelného rozvoje na ZČU

V současné době na ZČU neexistuje celková strategie udržitelného rozvoje výzkumné instituce jako celku. Udržitelnost jednotlivých projektů či dílčích aktivit je řešena, ale zatím zde neexistuje žádný dokument Strategie udržitelného rozvoje, která má určit

celkovou vizi této instituce jak v krátkodobém, střednědobém tak i dlouhodobém časovém výhledu.

Strategie udržitelného rozvoje je jedním ze čtyř výstupů projektu Rozvoj kapacit pro výzkum a vývoj, kterým je i financována.

Cílem je definování strategie udržitelného rozvoje ve smyslu celkové instituce, implementace strategie do vnitřních směrnic a konečné proškolení zaměstnanců na všech dílčích fakultách.

Naplnění dílčích výstupů bude probíhat od září 2020 do prosince 2021. (ZČU, 2020q, s. 18-19)

Dílčí výstupy Strategie udržitelného rozvoje ZČU:

Strategie udržitelného rozvoje na ZČU

- Vstupní analýza
 - Zmapování aktuálního stavu a potřeb univerzity, zajištění strategických dokumentů na jiných univerzitách v ČR a EU a realizování návštěv ve vybraných organizacích v této oblasti se záměrem srovnání stavu na univerzitách
- Strategický dokument udržitelného rozvoje na ZČU
 - Zpracování strategie do obsáhlého dokumentu
- Implementační plán
 - Vytvoření implementačního plánu
- Komunikační plán udržitelnosti v rámci ZČU
 - Seznámení zaměstnanců se strategií pomocí akcí

Školení interních zaměstnanců v oblasti udržitelného rozvoje na ZČU

- Školení zaměstnanců jednotlivých fakult a ústavů ve smyslu seznámení se se Strategií udržitelného rozvoje

(ZČU, 2020q, s. 23)

Strategie udržitelného rozvoje na ZČU obsahuje ty cíle udržitelného rozvoje, jež bude primárně aktivně naplňovat.

ZČU bude po úspěšné implementaci Strategie udržitelného rozvoje usilovat o celosvětově uznávanou certifikaci PRME a i SDG Accord. Aktivním přístupem

k udržitelnému rozvoji poroste v zahraničí prestiž této univerzity. Dále také přistoupením k naplňování cílů udržitelného rozvoje bude aktivně naplňovat třetí roli jakožto jeden z pilířů rozvoje univerzity.

Kompletní strategii a implementační plán zpracovávají odborníci na udržitelnost ve vysokém školství Dr. Alexander Herzner, M.Sc. a Prof. Dr. Christiane Hellbach. (ZČU, 2020q, s. 18)

6.3 Naplňování principů udržitelného rozvoje na ZČU

Cílem této kapitoly je poskytnout přehled o dílčích výstupech při vytváření Strategie udržitelného rozvoje na ZČU.

6.3.1 Vstupní analýza

Prvním krokem, který byl vykonán k naplňování udržitelného rozvoje na ZČU, bylo zmapování skutečností, do jaké míry je univerzita ve všech svých částech zapojena do udržitelného rozvoje.

Byla uskutečněna úvodní schůzka s německými odborníky Dr. Alexanderem Herznerem, M.Sc. a Prof. Dr. Christianou Hellbach, která se konala v srpnu 2020 v prostorách ZČU. Za ZČU byli přítomni Ing. Dita Hommerová, Ph.D., MBA, Ing. Tetjana Tomášková Ph.D. a doc. Ing. Milan Edl, Ph.D.

Do jednotlivých částí vstupní analýzy byla zapojena i autorka této bakalářské práce, která se účastnila schůzek a vytvářela z jejich průběhů zápisy. Veškerá písemná a ústní komunikace probíhala převážně v anglickém jazyce.

Během úvodní schůzky byla nastíněna představa Strategie udržitelného rozvoje na ZČU. Skrz úvodní prezentaci připravenou německými odborníky, se definoval postup projektu a potřebné budoucí kroky, a i třírozměrný model SUMA, který musí být přizpůsoben cílům ZČU. (Herzner & Hellbach, 2020)

Pro potřeby mapování byla každá fakulta a ústav požádány o poskytnutí dat odrážející jejich skutečný stav. Data se týkají studijních programů fakult, projektů souvisejících s udržitelným rozvojem či dalších realizovaných aktivit spojených s touto tematikou.

K lepšímu zmapování byly v procesu uskutečňovány online rozhovory. Dohromady se uskutečnilo 12 rozhovorů, opět v anglickém jazyce, ve kterých se němečtí odborníci dotazovali příslušných zástupců jednotlivých fakult a součástí, jaká je jejich představa

o udržitelném rozvoji. Dotazník obsahoval otázky mířené přímo na současné a budoucí aktivity fakult. Po každém rozhovoru byl autorkou této práce vypracován zápis.

Odpovědi z rozhovorů nejsou ale v této práci předmětem analýzy. Budou vyhodnocována pouze data ohledně studijních programů fakult, projektů, kvalifikačních prací a dalších aktivit, ke kterým má autorka neomezený přístup, který jí byl poskytnut doc. Ing. Milanem Edlem. Data týkající se kvalifikačních prací jsou vyhledávána na oficiální stránce univerzity – Portál ZČU.

Analýza těchto dat je dalším důležitým výstupem bakalářské práce a její zpracování je provedeno pomocí benchmarkingu a je prezentována formou níže uvedených grafů.

Studijní programy

V současné době nabízí 167 studijních programů na 9 fakultách. Studenti mají na výběr z bakalářského a magisterského typu studia.

Ve vztahu k udržitelnému rozvoji doposud ale neexistuje žádný specializovaný program či předmět. Znalosti v této oblasti mohou studenti získávat v rámci běžných předmětů, ovšem implementace je jen okrajová. Tato skutečnost byla již zmíněna i v předešlé kapitole.

Dle analýzy dat autorka usuzuje, že motiv udržitelného rozvoje se nejvíce objevuje ve studijních programech na elektrotechnické, strojní fakultě a fakultě designu a umění. Zároveň na fakultě zdravotnických studií se studenti mohou setkat s informacemi o udržitelnosti zejména v základech diagnostických, terapeutických a preventivních metod, léčebných prostředcích a materiálech.

Elektrotechnická a strojní fakulta okrajově začleňuje problematiku udržitelného rozvoje pomocí témat ochrana životního prostředí, obnovitelné zdroje energie a snižování energetické náročnosti či elektrotechnické a průmyslové materiály šetrné k životnímu prostředí. Na fakultě designu a umění se stále větším námětem pro umělecké zpracování stává téma využívání ekologických materiálů a jejich recyklace. (ZČU, 2020a; ZČU, 2020b; ZČU, 2020c; ZČU, 2020d; ZČU, 2020e; ZČU, 2020f; ZČU, 2020g; ZČU, 2020h; ZČU, 2020i)

Kvalifikační práce

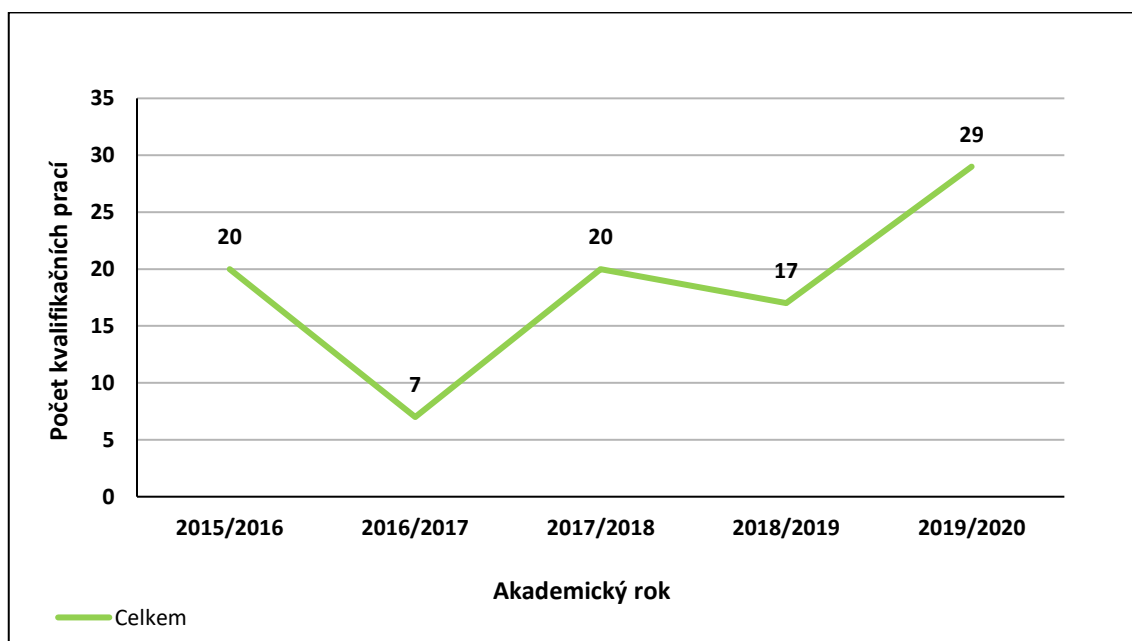
Dalším aspektem odrážející realitu uplatňování udržitelného rozvoje na ZČU jsou kvalifikační práce (bakalářské a diplomové) absolventů spojené s tímto tématem. Pro účely zjištění tohoto aspektu byl využit internetový univerzitní Portál ZČU, který je po přihlášení přístupný pro všechny studenty a akademické pracovníky univerzity. Časové rozmezí, za které budou kvalifikační práce posuzovány, bylo stanoveno na posledních pět akademických let, tedy 2015/2016–2019/2020.

Ke správnému identifikování kvalifikačních prací, byla za klíčová slova vybrána následující: „environmentální“, „udržitelnost“, „udržitelný rozvoj“ a „životní prostředí“.

Klíčová slova, jež byla vybrána, jsou těmi, která dle autorky nejvíce vystihují téma udržitelný rozvoj jako celku. Přesto nelze vyloučit, že v databázi kvalifikačních prací ZČU mohou existovat bakalářské a diplomové práce, které se třeba jen okrajově týkají oblasti udržitelnosti, ale autor mezi klíčová slova téma udržitelnosti neuvedl. Pak se bohužel tyto práce za pomoci zvolených klíčových slov vyhledat nedají.

Na Obr. 4 je znázorněn počet kvalifikačních prací s tematikou udržitelného rozvoje v obdobích 2015/2016–2019/2020. Součet, jež je pro každý akademický rok zvlášť, zahrnuje kvalifikační práce ze všech fakult univerzity.

Obr. 4: Kvalifikační práce spojené s problematikou udržitelného rozvoje v letech

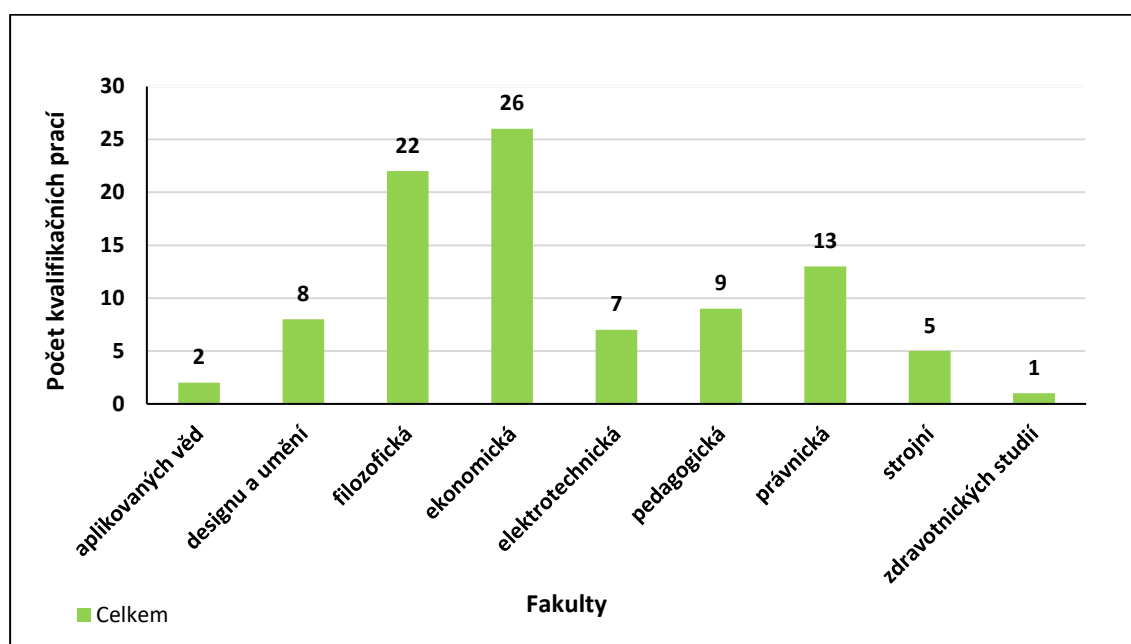

Zdroj: vlastní zpracování s využitím internetového Portálu ZČU, 2021

Je patrné, že vývoj počtu kvalifikačních prací spojených s problematikou udržitelného rozvoje byl za posledních pět akademických let nepřímou rostoucí. V letech 2019/2020 bylo zaznamenáno nejvíce kvalifikačních prací. Pravděpodobným důvodem může být zvyšující se zájem o začlenění této problematiky do povědomí, jak studentů, tak i celé univerzity. Ovšem v porovnání s celkovým počtem všech kvalifikačních prací, kterých bylo za rok 2019/2020 2 355, je 29 kvalifikačních prací spíše zanedbatelné číslo. (ZČU, 2021g)

Na Obr. 5 je znázorněn počet obhájených kvalifikačních prací spojených s problematikou udržitelného rozvoje opět v rozmezí pěti akademických let, 2015/2016–2019/2020 podle jednotlivých fakult.

Obr. 5: Kvalifikační práce spojené s problematikou udržitelného rozvoje za posledních 5 akademických let dle fakult

Zdroj: vlastní zpracování s využitím internetového Portálu ZČU, 2021

Výsledky ukazují, že nejvíce zaznamenaných kvalifikačních prací (26) za posledních pět akademických let bylo na ekonomické fakultě. Studenti se zde ve svých pracích zaměřovali na udržitelnost především v oblastech marketingu, managementu, účetnictví a daních. Zároveň se věnovali společenské odpovědnosti a udržitelnosti podnikatelských subjektů a neziskových organizací.

Podobného počtu (22) se těší i filozofická fakulta, jejíž práce se věnovaly environmentálním problémům v oblastech životního stylu a politických konfliktů.

Poměrně vyrovnané zastoupení v počtu kvalifikačních prací měli čtyři následující fakulty.

Motivy trestněprávní ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje měst lze nalézt v bakalářských a diplomových pracích na právnické fakultě. Absolventi z pedagogické fakulty, jež v rukou drží klíč k úspěšnému předávání zkušeností a znalostí těm nejmenším, orientovali své práce zvláště na aplikování environmentální výchovy jak v mateřských, tak i na základních školách. V oblasti udržitelného rozvoje průmyslu se kvalifikační práce studentů z elektrotechnické a strojní fakulty zabývaly například ekologicky šetrnými konstrukčními materiály, odpadovým hospodářstvím či implementováním systémů environmentálního managementu ve výrobních společnostech. Analýza kvalifikačních prací ukázala, že i na fakultě designu a umění začleňují tuto problematiku do témat prací.

Smutným zjištěním na fakultě zdravotnických studií byla v podstatě skoro nulová existence kvalifikačních prací, jež by se alespoň nějakým způsobem zaměřovaly na udržitelnost. Ve zdravotnictví při používání jednorázových ochranných pomůcek vzniká velké množství odpadu. Obzvláště v současné době, kdy světem hýbá koronavirová krize a exponenciálně roste spotřeba jednorázových ochranných pomůcek, je pochopitelné, že udržitelnost nemůže být ve zdravotnictví tím zásadním tématem. Ovšem možná toto může být pro vedoucí bakalářských a diplomových prací impulsem začlenit více tuto problematiku do témat absolventských prací.

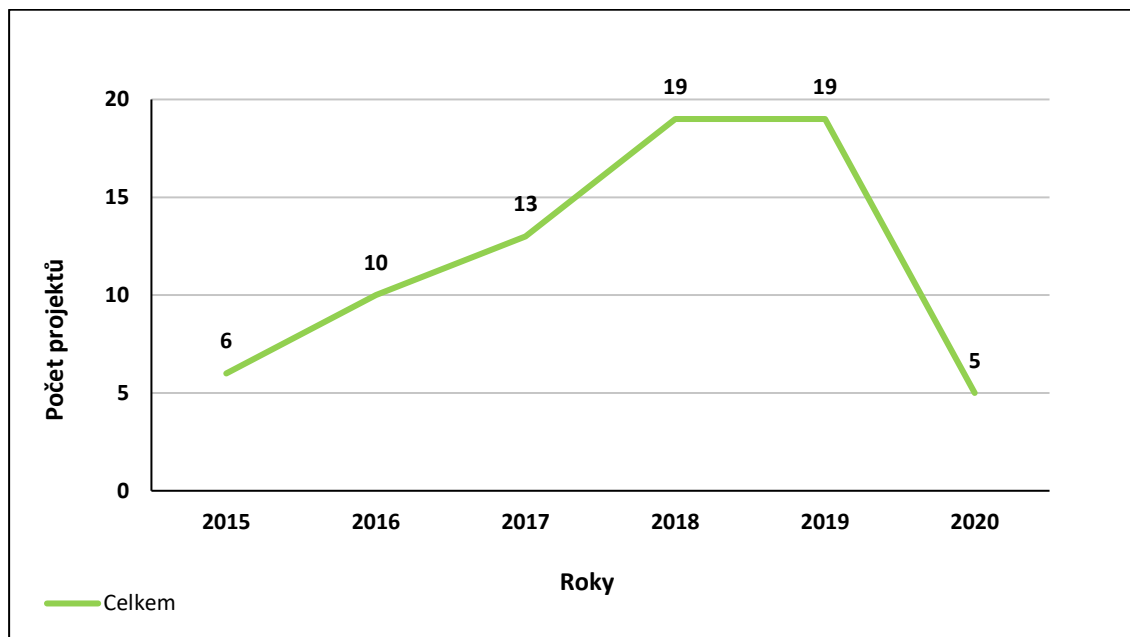
Nízký počet kvalifikačních prací byl zjištěn i na fakultě aplikovaných věd. Velmi potěšujícím je zjištění, že na každé fakultě byla alespoň jedna kvalifikační práce zaměřena na problematiku dnešního světa. (ZČU, 2021g)

Projekty

Realizace projektů je významná součást rozvoje univerzity. Do srovnávání realizovaných projektů je, mimo již zmiňovaných 9-ti fakult, začleněno i výzkumné centrum NTIS a Ústav jazykové přípravy.

Z poskytnutých dat je vytvořen graf (viz Obr. 6) zachycující průběh počtu realizovaných projektů, na všech součástech univerzity, spojených s problematikou udržitelného rozvoje. Rok, do kterého je projekt zahrnut je rokem, kdy byl zahájen.

Obr. 6: Počet projektů spojených s problematikou udržitelného rozvoje v letech

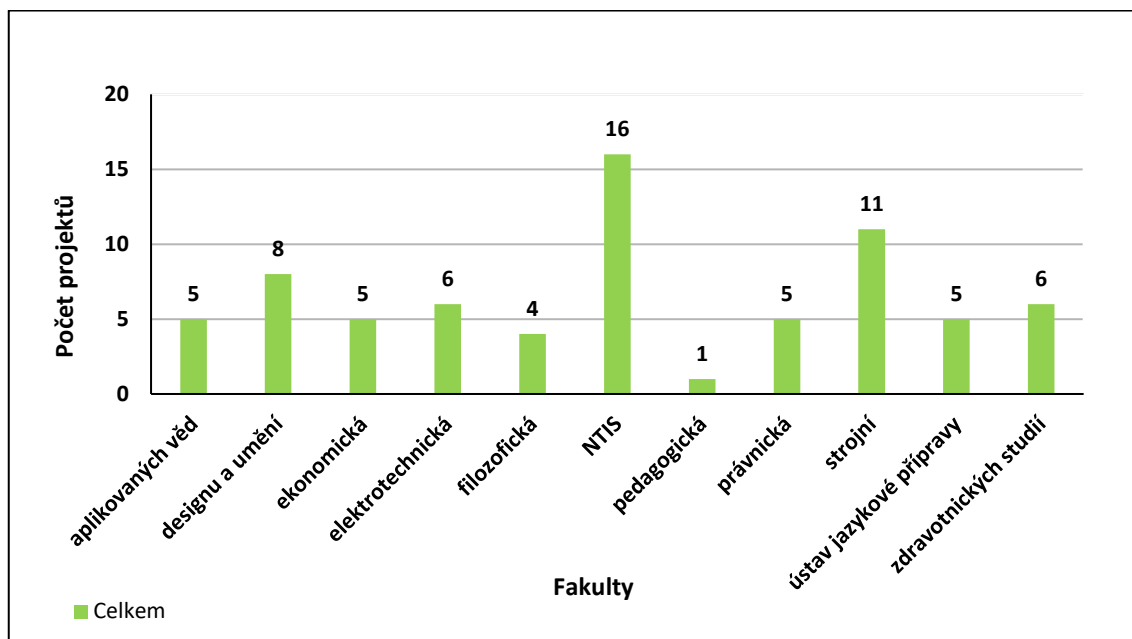
Zdroj: vlastní zpracování, 2021

V průběhu let se zájem o realizování projektů, jež podporují udržitelný rozvoj, výrazně navýšil. Roky 2018 a 2019 jsou toho důkazem. V těchto letech se začaly realizovat projekty jako například Experimentální a výpočetní identifikace krize přestupu tepla paliva reaktorů malých výkonů, Výzkum aditivních technologií pro budoucí uplatnění ve strojírenské praxi, Aplikace moderních technologií v medicíně a průmyslu nebo Proměna role vysoké školy a inovace studijních programů v rámci fenoménu 4.0 v oblastech strojních, pedagogických a zdravotnických.

Veliký propad byl zaznamenán v roce 2020, o téměř 74 % oproti předchozímu roku. Pravděpodobným důvodem této skutečnosti je probíhající koronavirová krize, která ovlivnila možnost uskutečňovat jakékoliv projekty. (ZČU, 2020j; ZČU, 2020k; ZČU, 2020l; ZČU, 2020m; ZČU, 2020n; ZČU, 2020o; ZČU, 2020p; ZČU, 2020r; ZČU, 2020s; ZČU, 2020t; ZČU, 2020u)

Na Obr. 7 jsou vyobrazeny projekty spojené s problematikou udržitelného rozvoje za posledních 6 let v členění podle fakult a součástí ZČU.

Obr. 7: Počet projektů spojených s problematikou udržitelného rozvoje za posledních 6 let podle fakult a součástí

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Nepřekvapujícím zjištěním je, že nejvyšší počet projektů (16) v rámci problematiky udržitelného rozvoje je realizováno ve výzkumném centru NTIS – Nové technologie pro informační společnost. Jejich projekty se specializují na široké spektrum témat. Těmito projekty jsou například Výpočetní a experimentální design pokročilých materiálů s novými funkcionalitami, Pokročilé porézní biomateriály funkcionalizované kmenovými buňkami pro zlepšení osseointegrace implantátů či projekt FSTORE: Přeshraniční platforma pro výzkum úložišť energie budoucnosti a jejich integrace.

Strojní fakulta v počtu realizovaných projektů zaujímá s 11 projekty druhé místo. Ostatní fakulty si v porovnání mezi sebou stojí poměrně podobně. Jen pedagogická fakulta za uplynulých let realizovala pouze jeden projekt spojený s udržitelným rozvojem. (ZČU, 2020j; ZČU, 2020k; ZČU, 2020l; ZČU, 2020m; ZČU, 2020n; ZČU, 2020o; ZČU, 2020p; ZČU, 2020r; ZČU, 2020s; ZČU, 2020t; ZČU, 2020u)

6.3.2 Shrnutí vstupní analýzy

Provedená vstupní analýza ukázala, že k částečné implementaci udržitelného rozvoje na ZČU již opravdu došlo. Na ekonomické fakultě byla například na podzim 2019 vytvořena vlastní strategie udržitelnosti a sociální odpovědnosti či je zde provozované Centrum podnikání a udržitelnosti.

6.3.3 Strategický dokument udržitelného rozvoje na ZČU

Dokument Strategie udržitelného rozvoje na ZČU je bezpochyby důležitým odrazovým můstkem, aby se univerzita stala více udržitelnější a mohla se v celosvětových žebříčcích výrazně posunout směrem vzhůru.

Aktuálně se pracuje na Strategii udržitelného rozvoje, aby byla komplementárním dokumentem ke Strategickému záměru ZČU na období 2021-2025. Nyní mohou němečtí odborníci pokračovat ve zpracovávání dokumentu Strategie udržitelného rozvoje na ZČU. (ZČU, 2021h)

Dalšími kroky bude vytvoření komunikačního plánu a seznámení zaměstnanců jednotlivých fakult a ústavů se Strategií udržitelného rozvoje.

7 Projektový záměr naplňující vybraný cíl udržitelnosti na ZČU

Tato kapitola představuje návrh projektu, který směřuje k vybranému cíli udržitelného rozvoje v rámci Strategie udržitelného rozvoje na ZČU.

Udržitelný rozvoj byl do jisté míry na univerzitě již představen, například v podobě různých videí, projektů a edukativních článků umístěné na webových stránkách univerzity. Autorka této bakalářské práce se v minulém roce podílela na studentském projektu, ve kterém byly skrz natočené video představeny činnosti, jak se jako student chovat více udržitelně. Video s názvem „Udržitelný rozvoj na ZČU“ bylo zveřejněno na oficiálních sociálních sítích ZČU.

7.1 The Swapshop

Univerzity po celém světě realizují nespočet zajímavých a inspirativních projektů, jež ovlivňují pohled studentů na udržitelný rozvoj. Autorka se nechala inspirovat projektem ČZU a Univerzity Palackého v Olomouci. (ČZU, 2019j; Udržitelný Palacký, 2017b)

Navrhovaný projekt představuje pro studenty možnost zapojit se a být zodpovědný za svoji vlastní stopu, kterou každý z nás na této planetě zanechává. Cílem projektu je podpořit odpovědnou výrobu a hlavně spotřebu, tedy naplňovat cíl OSN – 12: Odpovědná výroba a spotřeba. Celý projekt by mohl být realizován pod záštitou univerzity, kterou by byl i případně financován.

7.1.1 Give & Take for free

Podstatou projektu je vytvořit na ZČU místo, tedy místnost, tzv. The Swapshop, kam budou moci všichni studenti univerzity přinést pro ně již nepotřebné věci, které jsou ale stále funkční. Následně totiž mohou posloužit někomu dalšímu.

Obdobím, kdy studenti produkuje nejvíce odpadu, je nejčastěji konec akademického roku. Odjíždějí z kolejí či privátů a z nějakého důvodu si stále funkční věci nechtějí vzít s sebou, a tak končí v popelnících. Paradox vzniká v momentě, kdy si na začátku dalšího roku kupují noví studenti v podstatě stejné věci a plýtvají tak přírodními zdroji a v neposlední řadě i svými penězi.

7.1.2 Realizace projektu

Místo

Typickým místem, kde se studenti nejvíce scházejí je univerzitní knihovna, a proto projekt navrhuje umístit The Swapshop do nějaké univerzitou nevyužívané místnosti poblíž knihovny.

Místnost je možné z počátku vybavit univerzitou nevyužívanými skříněmi, poličkami a stoly. Dovybavení by mohlo být z předmětů získaných z následné činnosti.

Dobrovolníci

Univerzita pro zajištění provozu The Swapshop uveřejní pro studenty ZČU možnost stát se dobrovolníkem a prostřednictvím The Swapshopu přispívat k udržitelnému rozvoji. Dobrovolníci se budou starat o příjem věcí, jejich umístění do polic (skříní) a následně o jejich distribuci.

Pro pozitivní motivaci lze dobrovolníkům poskytovat benefity například v podobě přednostního vstupu při zápisu předmětů do rozvrhu na následující akademický rok či na akce pořádané univerzitou.

Otevírací doba

Studenti budou moci odnášet věci do The Swapshopu po celý rok. Otevírací dobu je možné z počátku stanovit na několik dní v týdnu. V případě většího zájmu studentů se může otevírací doba změnit.

Místnost bude pro studenty mimo otevírací dobu uzamčena. Pro dobrovolníky zajišťující provoz bude přístup do místnosti umožněn v rámci vnitřních pravidel univerzity (vlastní klíč, vyzvednutí klíčů na recepci knihovny ZČU).

Provoz

Během otevírací doby budou moct studenti přinášet jimi již nevyužívané věci, o které se následně postarají dobrovolníci.

V místnosti The Swapshopu je pro lepší orientaci možné vyvěsit informační tabuli určující, které věci a v jakém stavu je lze přinést.

Informační tabule (Co sem patří):

- Kuchyňské potřeby a doplňky do bytu – umyté a nerozbité
- Knihy a menší nábytek – neroztrhané, nerozbité
- Oblečení a obuv – neroztrhané, vyprané a čisté, složené

Všechny přinesené věci budou nejdříve zkontrolovány, zda jsou v požadovaném stavu a následně budou dobrovolníky uloženy do příslušné police, na ramínko či na stůl.

Uveřejnění The Swapshopu

Součástí projektu je i uveřejnění The Swapshopu společně s informacemi o dobrovolnících, jako příspěvek na facebookových stránkách ZČU. S odstupem času lze vytvořit samostatné facebookové stránky – The Swapshop ZČU, které budou spravovány dobrovolníky z The Swapshopu.

Rozpočet projektu

Přímé náklady

- Nábytek – univerzitou nevyužívaný nábytek (skříně, poličky, stoly)
- Odměna osobě za uveřejnění příspěvku na facebookových stránkách ZČU

Nepřímé náklady

- Elektrina – náklady spojené s vytápěním a spotřebou elektrické energie

7.1.3 Budoucí rozšíření

Jedním z možných budoucích rozšíření je uspořádání SWAP akcí na začátku každého semestru. Studenti budou moci přinést pro ně již nepotřebné věci a zároveň si odnést jiné. Pro studenty je to i možnost, jak se setkat s novými studenty a oslavit nový akademický rok.

Budoucím rozšířením může být i vytvoření menší místnosti, kde si studenti budou moci přijít opravit osobní věci, jako například nábytek, oblečení či kuchyňské potřeby. Místnost by obsahovala již nevyužívané stoly a židle, případně šicí stroj a drobné nářadí na opravy.

Závěr

Cílem předložené bakalářské práce bylo analyzovat uplatňování principů udržitelného rozvoje na vybraných univerzitách v ČR a v zahraničí a následné zhodnocení prováděných aktivit. Za účelem splnění tohoto cíle bylo nejprve potřeba definovat teoretická východiska do problematiky udržitelného rozvoje. Přínosem teoretické části bylo porozumění tomuto problému více do hloubky a zjištění, že otázkám životního prostředí se svět oficiálně věnuje teprve od roku 1972 a pojem „udržitelný rozvoj“ byl poprvé zmíněn až v roce 1987. Zároveň byla vyzdvihnuta důležitost Agendy 2030, která je stěžejním dokumentem pro tuto problematiku. Prostřednictvím definice udržitelných univerzit byly vysokoškolské instituce představeny jako klíčový hráči v implementaci udržitelného rozvoje do vzdělání a také jako stěžejní prostředek pro studenty, kteří přicházejí s novými nápady a způsoby snažící se řešit problémy udržitelného rozvoje. Tyto znalosti byly následně využity v praktické části.

Pomocí benchmarkingu a zvolených kritérií byly autorkou srovnány vybrané univerzity, díky čemuž bylo zjištěno hned několik možných doporučení pro ZČU, jak se stát více udržitelnou univerzitou. V rámci uplatňování principů udržitelného rozvoje je důležité, aby měla univerzita dostatečně zpracovanou a implementovanou strategii udržitelného rozvoje, s čímž souvisí i aktivní zapojení do plnění 17 Cílů udržitelného rozvoje. Západočeská univerzita v Plzni již v roce 2020 započala zpracovávání dokumentu Strategie udržitelného rozvoje na ZČU. Dále se ukázalo, že významným krokem k lepšímu prosazování udržitelnosti na univerzitách je zavedení principů udržitelného rozvoje do studia, tedy vytvoření specializovaných studijních programů.

Z hlediska budoucího udržitelného vývoje univerzity, by mohlo být zajímavé více rozpracovat autorčin návrh projektu The Swapshop, který by studenty motivoval k činnosti, jak být zodpovědný za svoji vlastní stopu, kterou každý z nás na této planetě zanechává.

Největším přínosem této bakalářské práce je zjištění existence nepřeberného množství aktivit, prostřednictvím kterých se může univerzita zapojit do řešení problematiky spojené s udržitelným rozvojem, a také to, že i malý krok pozitivním směrem může strhnout řetězovou reakci.

Seznam použitých zdrojů

- AGENDA 21 (1992). *United Nations Sustainable Development*. Dostupné z <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/Agenda21.pdf>
- Aichi-Nagoya Declaration on Education for Sustainable Development (2014). *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization*. Dostupné 17. 1. 2021 z https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5859Aichi-Nagoya_Declaration_EN.pdf
- Bedřich Moldan (2012). *Bedřich Moldan*. Dostupné 20. 12. 2020 z <http://moldan.cz/index.php/component/content/article/83-aktuality/185-rio-20-ii>
- Beránek, J., Janouch, F., & Urbanová, M. (2013). Nový studentský klub SPOLU na ČZU. *Živá univerzita – Zpravodaj České zemědělské univerzity v Praze*, 2013(2), 41. Dostupné z <https://www.czu.cz/cs/r-7210-o-czu/r-7701-pr-a-media/r-8557-casopis-ziva-univerzita>
- Blažková, M. (2007). *Marketingové řízení a plánování pro malé a střední firmy*. (1. vyd.) Praha, Česko: Grada Publishing a. s.
- Česká zemědělská univerzita v Praze (2019a). *Česká zemědělská univerzita v Praze*. Dostupné 12. 2. 2021 z <https://www.czu.cz/cs/r-7210-o-czu>
- Česká zemědělská univerzita v Praze (2019b). *Česká zemědělská univerzita v Praze*. Dostupné 13. 2. 2021 <https://www.czu.cz/cs/r-7211-fakulty-a-soucasti>
- Česká zemědělská univerzita v Praze (2019c). *Česká zemědělská univerzita v Praze*. Dostupné 13. 2. 2021 z <https://www.czu.cz/cs/r-7229-aktuality-czu/kampus-czu-patrik-nejekologictejsim-na-svete-ukazal-mezinar.html>
- Česká zemědělská univerzita v Praze (2019d). *Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů – ČZU*. Dostupné 22. 2. 2021 z <https://www.af.czu.cz/cs/r-6780-studium/r-6793-studijni-programy/r-7841-bakalarske-programy>
- Česká zemědělská univerzita v Praze (2019e). *Fakulta životního prostředí ČZU v Praze*. Dostupné 22. 2. 2021 z <https://www.fzp.czu.cz/cs/r-6896-studium/r-6907-studijni-programy/r-7415-programy-bakalarskeho-studia>
- Česká zemědělská univerzita v Praze (2019f). *Technická fakulta ČZU v Praze*. Dostupné 22. 2. 2021 z <https://www.tf.czu.cz/cs/r-6969-studium/r-6981-studijni-obory/r-7486-obory-bakalarskeho-studia>
- Česká zemědělská univerzita v Praze (2019g). *Fakulta životního prostředí ČZU v Praze*. Dostupné 23. 2. 2021 z <https://www.fzp.czu.cz/cs/r-7185-aktuality/fzp-zprovoznila-prvni-komposter-na-bioodpad.html>
- Česká zemědělská univerzita v Praze (2019h). *CSR - ČZU*. Dostupné 23. 2. 2021 z <https://csr.czu.cz/cs/r-15108-nase-aktivity/r-15111-czu-campus-sustainability-challenge>
- Česká zemědělská univerzita v Praze (2019i). *CSR – ČZU*. Dostupné 23. 2. 2021 z <https://csr.czu.cz/cs/r-15107-aktuality-csr/cesty-bioodpadu-v-kampusu-czu.html>
- Česká zemědělská univerzita v Praze (2019j). *CSR – ČZU*. Dostupné 28. 3. 2021 z <https://csr.czu.cz/cs/r-15107-aktuality-csr/free-shop-czu.html>

- Česká zemědělská univerzita v Praze (2020a). *Výroční zpráva o činnosti ČZU 2019*. Dostupné z <https://www.czu.cz/dl/87328?lang=cs>
- Česká zemědělská univerzita v Praze (2020b). *Strategie udržitelnosti 2030 České zemědělské univerzity v Praze*. Dostupné z <https://csr.czu.cz/dl/86175?lang=cs>
- Česká zemědělská univerzita v Praze (2020c). *CSR Report 2019 – Zpráva o udržitelnosti ČZU*. Dostupné z <https://csr.czu.cz/dl/86177?lang=cs>
- Český institut pro výzkum pokročilých technologií (2021). *Catrin | Czech Advanced Technology and Research Institute*. Dostupné 10. 2. 2021 z <https://www.catrin.com/about/general-info>
- Duke University (n.d.). *Sites.Duke | sites.duke.edu*
<https://sites.duke.edu/eelandscape/round-i/tbilisi-goals-and-objectives/>
- Evropská rada (2020). *Pařížská dohoda o změně klimatu - Consilium.europa.eu*. Dostupné 21. 12. 2020 z <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/climate-change/paris-agreement/>
- Evropský týden udržitelného rozvoje – Týden udržitelnosti (2020). *Evropský týden udržitelného rozvoje | Týden udržitelnosti*. Dostupné 1. 12. 2020 z <https://www.tydenudrzitelnosti.cz/o-projektu/>
- FoRS (2019). *FoRS*. Dostupné 19. 12. 2020 z <http://www.fors.cz/rozvojova-spoluprace/evropska-politika/rozvojove-cile-tisicileti-mdgs/#.YBRzbuhKiUk>
- Greco, V., & Ipiña, N. (2014). The Sustainable University – A Model for the Sustainable Organization. *Management of Sustainable Development Journal*, 6(2), 15-24. doi: 10.1515/msd-2015-0002
- Gregorová, Brozmanová, A., Matulayová, T., Tkadličíková, L., Vodseďálek, V., Rusu, A. S., Costea-Bărluțiu, C., ... Rovňanová, L. (2020). *Service-Learning pro učitele vysokých škol*. Dostupné z http://www.slihe.eu/images/stories/files/O1/O2/O2_Manual_for_teachers_CZ.pdf
- Herzner, A., & Hellbach, Ch. (2020). *Strategy for Sustainable Development – Kick-off Meeting*. Interní dokument Západočeské univerzity v Plzni.
- IISD (2019). *SDG Knowledge Hub | Daily SDG News | IISD*. Dostupné 23. 12. 2020 z <http://sdg.iisd.org/events/un-2019-climate-summit/>
- Informační centrum OSN v Praze (2014). *Cíle udržitelného rozvoje průvodce pro děti*. Dostupné z https://www.osn.cz/wp-content/uploads/sdgs_pro_deti_4-1.pdf
- Jeníček, V., & Fontýl, J. (2010). *Globální problémy světa: v ekonomických souvislostech*. Praha, Česko: C. H. Beck.
- Kolektiv autorů (1991). *Naše společná budoucnost*. Praha, Česko: Academia.
- Lencová, V. (n.d.). Co vlastně znamená Benchmarking...model efektivního učení se a zlepšování?. *LIGS University | MBA, MSc, DBA a PhD studium online*. Dostupné 3. 2. 2021 z <https://www.ligsuniversity.cz/cs/blogpost/co-vlastne-znamená-benchmarking-model-efektivního-ucení-se-a-zlepšování>
- Milman, O. (2019). Greta Thunberg condemns world leaders in emotional speech at UN. *News, sport and opinion from the Guardian's US edition*. Dostupné 23. 12. 2020 z <https://www.theguardian.com/environment/2019/sep/23/greta-thunberg-speech-un-2019-address>

- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (2020). *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR – Domovská stránka*. Dostupné 30. 11. 2020 z <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/regionalni-rozvoj/informace,-aktuality,-seminare,-pracovni-skupiny/psur/uvodni-informace-o-udrzitelnem-rozvoji/zakladni-pojeti-konceptu-udrzitelneho-rozvoje>
- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (2021). *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - Domovská stránka*. Dostupné 16. 1. 2021 z [https://www.mmr.cz/cs/evropska-unie/spoluprace-v-ramci-eu-a-mezinarodni-spoluprace/spoluprace-v-ramci-osn/un%e2%80%93habitat-program-osn-pro-lidska-sidla-\(1\)](https://www.mmr.cz/cs/evropska-unie/spoluprace-v-ramci-eu-a-mezinarodni-spoluprace/spoluprace-v-ramci-osn/un%e2%80%93habitat-program-osn-pro-lidska-sidla-(1))
- Ministerstvo životního prostředí (2017). *Strategický rámec Česká republika 2030*. Dostupné z [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/agenda_2030/\\$FILE/OUR_Strategicky_ramec_20181015.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/agenda_2030/$FILE/OUR_Strategicky_ramec_20181015.pdf)
- Ministerstvo životního prostředí (2020a). *Udržitelný rozvoj - Ministerstvo životního prostředí*. Dostupné 21. 12. 2020 z https://www.mzp.cz/cz/udrzitelny_rozvoj
- Ministerstvo životního prostředí (2020b). *Pařížská dohoda - Ministerstvo životního prostředí*. Dostupné 22. 12. 2020 z https://www.mzp.cz/cz/parizska_dohoda
- MŠMT (2008). *Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj České republiky (2008 – 2015)*. Dostupné z https://www.msmt.cz/uploads/soubory/zakladni/JC_SVUR.pdf
- Nováček, P. (2011). *Udržitelný rozvoj*. Olomouc, Česko: Univerzita Palackého v Olomouci
- Pearl Advisory Group (2018). *Contact Centre Consultants Pearl Advisory Group*. Dostupné 3. 2. 2021 z <https://www.pearladvisorygroup.com/consulting-services/benchmarking/benchmarking-jargon/>
- Pustějovská, I. (2021). Univerzita vybrala koordinátorku udržitelného rozvoje. Stala se jí Zuzana Huňková. *UPOL*. Dostupné 21. 2. 2021 <https://www.upol.cz/nc/fr/zpravy/zprava/clanek/univerzita-vybrala-koordinatorku-udrzitelneho-rozvoje-stala-se-ji-zuzana-hunkova/>
- Ragazzi, M., & Ghidini, F. (2017). Environmental sustainability of universities: critical analysis of a green ranking. *Energy Procedia*, 119(2017), 111-120. doi: 10.1016/j.egypro.2017.07.054
- Report of the United Nations Conference on the Human Environment (1972). *United Nations Publication A/CONF.48/14/Rev.1* Dostupné z <http://undocs.org/en/A/CONF.48/14/Rev.1>
- Rosane, O. (2019). What to Expect From Today's UN Climate Action Summit. *EcoWatch*. Dostupné 23. 12. 2020 z <https://www.ecowatch.com/climate-action-summit-2019-2640522348.html?rebelltitem=2#rebelltitem2>
- Řezáč, J. (2009). *Moderní management: Manažer pro 21. století*. (1. vyd.) Brno, Česko: Computer Press.
- Sady, M., Žak, A., & Rzepka K. (2019). The Role of Universities in Sustainability-Oriented Competencies Development: Insights from an Empirical Study on Polish Universities. *Administrative Sciences*, 9(3), 62. doi:10.3390/admsci9030062
- Sachs, J. D. (2015). *The Age of Sustainable Development*. New York, The USA: Columbia University Press.

Šírokový, J., Honus, R., Kajml, P., Marek, J., Michalec, R., Půček, M., ... Žežula, O. (2006). *Benchmarking ve veřejné správě*. (1. vyd.) Praha, Česko: Tiskárna MV.

THE - Times Higher Education (n.d.a). *Academic & University News | Times Higher Education (THE)*. Dostupné 1. 2. 2021 z <https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings>

THE - Times Higher Education (n.d.b). *Academic & University News | Times Higher Education (THE)*. Dostupné 1. 2. 2021 z https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2021/world-ranking#!/page/0/length/25/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/stats

THE - Times Higher Education (n.d.c). *Academic & University News | Times Higher Education (THE)*. Dostupné 1. 2. 2021 z https://www.timeshighereducation.com/impactrankings#!/page/0/length/25/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/undefined

THE - Times Higher Education (n.d.d). *Academic & University News | Times Higher Education (THE)*. Dostupné 1. 2. 2021 z https://www.timeshighereducation.com/rankings/japan-university/2020#!/page/0/length/25/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/stats

THE - Times Higher Education (n.d.e). *Academic & University News | Times Higher Education (THE)*. Dostupné 1. 2. 2021 z https://www.timeshighereducation.com/rankings/united-states/2021#!/page/0/length/25/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/stats

THE - Times Higher Education (n.d.f). *Academic & University News | Times Higher Education (THE)*. Dostupné 2. 2. 2021 z <https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/impact-rankings-faqs>

THE - Times Higher Education (n.d.g). *Academic & University News | Times Higher Education (THE)*. Dostupné 5. 2. 2021 z <https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/university-sydney>

THE - Times Higher Education (n.d.h). *Academic & University News | Times Higher Education (THE)*. Dostupné 5. 2. 2021 z <https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/university-eastern-finland>

THE - Times Higher Education (n.d.i). *Academic & University News | Times Higher Education (THE)*. Dostupné 10. 2. 2021 z <https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/palacky-university-olomouc>

THE - Times Higher Education (n.d.j). *Academic & University News | Times Higher Education (THE)*. Dostupné 13. 2. 2021 z <https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/czech-university-life-sciences-prague-culs>

THE - Times Higher Education (n.d.k). *Academic & University News | Times Higher Education (THE)*. Dostupné 13. 2. 2021 z <https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/university-west-bohemia>

THE UNIVERSITY OF SYDNEY (2019). *University of Sydney - Sustainable Development Goals Update 2019*. Dostupné z Update 2019 -

<https://www.sydney.edu.au/content/dam/corporate/documents/about-us/values-and-visions/sdg-2019-final-version.pdf>

THE UNIVERSITY OF SYDNEY (2020a). *Annual Report 2019*. Dostupné z https://www.sydney.edu.au/content/dam/corporate/documents/about-us/values-and-visions/annual-report/annual-report-2019_25may2020_web.pdf

THE UNIVERSITY OF SYDNEY (2020b). *Sustainability Strategy 2020*. Dostupné z https://www.sydney.edu.au/content/dam/corporate/documents/about-us/values-and-visions/sustainability/sustainability_strategy_2020.pdf

THE UNIVERSITY OF SYDNEY (2020c). University of Sydney - *Sustainable Development Goals Update 2020*. Dostupné z - <https://www.sydney.edu.au/content/dam/corporate/documents/about-us/values-and-visions/sdg-2020.pdf>

THE UNIVERSITY OF SYDNEY (2020d). *The University of Sydney - One of the top universities in Australia*. Dostupné 20. 2. 2021 z <https://www.sydney.edu.au/news-opinion/news/2020/02/10/new-material-created-to-clean-up-fossil-fuel-industry.html>

THE UNIVERSITY OF SYDNEY (2020e). *The University of Sydney - One of the top universities in Australia*. Dostupné 20. 2. 2021 z <https://www.sydney.edu.au/news-opinion/news/2020/02/14/grants-awarded-to-power-green-schemes.html>

THE UNIVERSITY OF SYDNEY (n.d.a). *The University of Sydney - One of the top universities in Australia*. Dostupné 5. 2. 2021 z <https://www.sydney.edu.au/about-us/our-story/australias-first-university.html>

THE UNIVERSITY OF SYDNEY (n.d.b). *The University of Sydney - One of the top universities in Australia*. Dostupné 5. 2. 2021 z <https://www.sydney.edu.au/about-us/campuses/campus-locations.html>

THE UNIVERSITY OF SYDNEY (n.d.c). *The University of Sydney - One of the top universities in Australia*. Dostupné 5. 2. 2021 z <https://www.sydney.edu.au/about-us/faculties-and-schools.html>

THE UNIVERSITY OF SYDNEY (n.d.d). *The University of Sydney - One of the top universities in Australia*. Dostupné 20. 2. 2021 z <https://www.sydney.edu.au/about-us/vision-and-values/sustainability.html>

THE UNIVERSITY OF SYDNEY (n.d.e). *The University of Sydney - One of the top universities in Australia*. Dostupné 22. 2. 2021 z <https://www.sydney.edu.au/courses/search.html?search-type=course&keywords=environment&page=1>

THE UNIVERSITY OF SYDNEY (n.d.f). *The University of Sydney - One of the top universities in Australia*. Dostupné 22. 2. 2021 z <https://www.sydney.edu.au/courses/search.html?search-type=course&keywords=sustainability&page=1>

Třebický, V., Kolská, K. & Trezner, J. (2010). *Udržitelný rozvoj měst a obcí*. Dostupné z: http://mestovsetin.cz/assets/File.ashx?id_org=18676&id_dokumenty=499437

Udržitelný Palacký (2017a). *Udržitelný Palacký | Freeshop, Václavka, Freefood ... – UPOL*. Dostupné 21. 2. 2021 z <https://udrzitelnypalacky.upol.cz/>

Udržitelný Palacký (2017b). *Udržitelný Palacký*. Dostupné 27. 3. 2021 z <https://udrzitelnypalacky.upol.cz/freeshop/>

ULSF (2015a). *ULSF*. Dostupné 12. 1. 2021 z <https://ulsf.org/>

ULSF (2015b). *ULSF*. Dostupné 14. 1. 2021 z <https://ulsf.org/sustainability-assessment-at-institutions-of-higher-education/>

ULSF (2015c). *ULSF*. Dostupné 14. 1. 2021 z <https://ulsf.org/sustainability-assessment-questionnaire/>

ULSF (2015d). *ULSF*. Dostupné 14. 1. 2021 z <https://ulsf.org/about/>

ULSF (2015e). *ULSF*. Dostupné 14. 1. 2021 z <http://ulsf.org/report-and-declaration-of-the-presidents-conference-1990/>

UNEP (2014). Greening Universities Toolkit V2.0: Transforming Universities into Green and Sustainable Campuses: A Toolkit for Implementers - Advance Copy. Dostupné z <https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/11964/Greening%20University%20Toolkit%20V2.0.pdf?sequence=1&isAllowed=>

UNHCR (2016). *UNHCR*. Dostupné 19. 12. 2020 z <https://www.unhcr.org/cz/157-czo-nasrizeni-a-organizacerozvoje-cile-tisicileti-html.html>

UNIC Praha | Informační centrum OSN (n.d.a). *Informační centrum OSN*. Dostupné 21. 12. 2020 z <https://www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/>

UNIC Praha | Informační centrum OSN (n.d.b). *OSN*. Dostupné 21. 1. 2021 z <https://www.osn.cz/sdg-1-vymytit-chudobu-ve-vsech-jejich-formach-vsude-na-svete/>

UNIC Praha | Informační centrum OSN (n.d.c). *OSN*. Dostupné 21. 1. 2021 z <https://www.osn.cz/sdg-2-vymytit-hlad-dosahnout-potravinove-bezpecnosti-a-zlepseni-vyzyvy-prosazovat-udrzitelne-zemedelstvi/>

UNIC Praha | Informační centrum OSN (n.d.d). *OSN*. Dostupné 21. 1. 2021 z <https://www.osn.cz/sdg-3-zajistit-zdravy-zivot-a-zvysovat-jeho-kvalitu-pro-vsechny-v-jakemkoli-veku/>

UNIC Praha | Informační centrum OSN (n.d.e). *OSN*. Dostupné 21. 1. 2021 z <https://www.osn.cz/sdg-4-zajistit-rovny-pristup-k-inkluzivnimu-a-kvalitnimu-vzdelani-a-podporovat-celozivotni-vzdelavani-pro-vsechny/>

UNIC Praha | Informační centrum OSN (n.d.f). *OSN*. Dostupné 21. 1. 2021 z <https://www.osn.cz/sdg-5-dosahnout-genderove-rovnosti-a-posilit-postaveni-vsech-zen-a-divek/>

UNIC Praha | Informační centrum OSN (n.d.g). *OSN*. Dostupné 21. 1. 2021 z <https://www.osn.cz/sdg-6-zajistit-vsem-dostupnost-vody-a-sanitacnich-zarizeni-a-udrzitelne-hospodareni-s-nimi/>

UNIC Praha | Informační centrum OSN (n.d.h). *OSN*. Dostupné 21. 1. 2021 z <https://www.osn.cz/sdg-7-zajistit-pristup-k-cenove-dostupnym-spolehlivym-udrzitelnym-a-modernim-zdrojum-energie-pro-vsechny/>

UNIC Praha | Informační centrum OSN (n.d.i). *OSN*. Dostupné 21. 1. 2021 z <https://www.osn.cz/sdg-8-podporovat-trvaly-inkluzivni-a-udrzitelny-hospodarsky-rust-plnou-a-produktivni-zamestnanost-a-dustojnou-praci-pro-vsechny/>

UNIC Praha | Informační centrum OSN (n.d.j). *OSN*. Dostupné 21. 1. 2021 z <https://www.osn.cz/sdg-9-vybudovat-odolnou-infrastrukturu-podporovat-inkluzivni-a-udrzitelnou-industrializaci-a-inovace/>

UNIC Praha | Informační centrum OSN (n.d.k). *OSN*. Dostupné 21. 1. 2021 z <https://www.osn.cz/sdg-10-snizit-nerovnost-uvnitr-zemi-i-mezi-nimi/>

UNIC Praha | Informační centrum OSN (n.d.l). *OSN*. Dostupné 21. 1. 2021 z <https://www.osn.cz/sdg-11-vytvorit-inkluzivni-bezpecna-odolna-a-udrzitelna-mesta-a-obce/>

UNIC Praha | Informační centrum OSN (n.d.m). *OSN*. Dostupné 21. 1. 2021 z <https://www.osn.cz/sdg-12-zajistit-udrzitelnou-spotrebu-a-vyrobu/>

UNIC Praha | Informační centrum OSN (n.d.n). *OSN*. Dostupné 21. 1. 2021 z <https://www.osn.cz/sdg-13-prijmout-bezodkladna-opatreni-na-boj-se-zmenou-klimatu-a-zvladani-jejich-dopadu/>

UNIC Praha | Informační centrum OSN (n.d.o). *OSN*. Dostupné 21. 1. 2021 z <https://www.osn.cz/sdg-14-chranit-a-udrzitelne-vyuzivat-oceany-more-a-morske-zdroje-pro-zajisteni-udrzitelneho-rozvoje/>

UNIC Praha | Informační centrum OSN (n.d.p). *OSN*. Dostupné 21. 1. 2021 z <https://www.osn.cz/sdg-15-chranit-obnovovat-a-podporovat-udrzitelne-vyuzivani-suchozemskych-ekosystemu-udrzitelne-hospodarit-s-lesy-potirat-rozsirovani-pousti-zastavit-a-nasledne-zvratit-degradaci-pudy-a-zastavit-u/>

UNIC Praha | Informační centrum OSN (n.d.q). *OSN*. Dostupné 21. 1. 2021 z <https://www.osn.cz/sdg-16-podporovat-mirove-a-inkluzivni-spolecnosti-pro-udrzitelny-rozvoj-zajistit-vsem-pristup-ke-spravedlnosti-a-vytvorit-efektivni-odpovedne-a-inkluzivni-institute-na-vsech-urovnich/>

UNIC Praha | Informační centrum OSN (n.d.r). *OSN*. Dostupné 21. 1. 2021 z <https://www.osn.cz/sdg-17-ozivit-globalni-partnerstvi-pro-udrzitelny-rozvoj-a-posilit-prostredky-pro-jeho-uplatnovani/>

United Nations (n.d.a). *United Nations*. Dostupné 10. 12. 2020 z <https://www.un.org/en/conferences/environment/stockholm1972>

United Nations (n.d.b). *United Nations*. Dostupné 27. 12. 2020 z <https://www.un.org/en/climatechange/2019-climate-action-summit>

United Nations (n.d.c). *Welcome to the United Nations*. Dostupné 19. 1. 2021 z <https://www.un.org/sustainabledevelopment/>

United Nations (n.d.d). *Home | Sustainable Development - the United Nations*. Dostupné 16. 1. 2021 z <https://sustainabledevelopment.un.org/hlpf/2020/HESI2020>

United Nations (n.d.e). *Home | Sustainable Development - the United Nations*. Dostupné 16. 1. 2021 z <https://sustainabledevelopment.un.org/topics/education>

United Nations (n.d.f). *Home | Sustainable Development - the United Nations*. Dostupné 17. 1. 2021 z <https://sustainabledevelopment.un.org/rio20/futurewewant>

United Nations (n.d.g). *Home | Sustainable Development - the United Nations*. Dostupné 17. 1. 2021 z <https://sustainabledevelopment.un.org/topics/education,https://sustainabledevelopment.un.org/index.php?page=view&type=13&nr=466&menu=886>

University of Eastern Finland (2020a). *University of Eastern Finland: Home*. Dostupné 25. 2. 2021 z <https://www.uef.fi/en/article/academy-of-finland-awards-25-million-euros-of-funding-to-seven-research-projects-at-uef>

- University of Eastern Finland (n.d.a). *University of Eastern Finland: Home*. Dostupné 5. 2. 2021 z <https://www.uef.fi/en/university>
- University of Eastern Finland (n.d.b). *University of Eastern Finland: Home*. Dostupné 5. 2. 2021 z <https://www.uef.fi/en/an-academic-community-characterised-by-well-being>
- University of Eastern Finland (n.d.c). *University of Eastern Finland: Home*. Dostupné 21. 2. 2021 z <https://www.uef.fi/en/strategy-2030>
- University of Eastern Finland (n.d.d). *University of Eastern Finland: Home*. Dostupné 21. 2. 2021 z <https://www.uef.fi/en/sustainable-development>
- Univerzita Palackého v Olomouci (2020a). *UPOL*. Dostupné 10. 2. 2021 z <https://www.upol.cz/univerzita/zakladni-informace/>
- Univerzita Palackého v Olomouci (2020b). *UPOL*. Dostupné 10. 2. 2021 z <https://www.upol.cz/zamestnanci/fakulty/>
- Univerzita Palackého v Olomouci (2020c). *Výroční zpráva o činnosti Univerzity Palackého v Olomouci za rok 2019*. Dostupné z https://files.upol.cz/sites/pub/OSR/V%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD%20zpr%C3%A1vy%20o%20%C4%8Dinnosti/VZ_cinnost_2019.pdf
- Univerzita Palackého v Olomouci (2020d). *UPOL*. Dostupné 12. 2. 2021 z <https://skm.upol.cz/ubytovani/zakladni-informace/#c14110>
- Univerzita Palackého v Olomouci (2020e). *Výroční zpráva za rok 2019*. Dostupné z https://www.upol.cz/fileadmin/userdata/UP/Ke_stazeni/2019_PR_vyrocní_zprava_UP.pdf
- Velazquez, L., Munguia, N., Platt, A., & Taddei, J. (2006). Sustainable university: What can be the matter?. *Journal of Cleaner Production*, 14(9-11), 810-819. doi: 10.1016/j.jclepro.2005.12.008
- Zákon č. 111/1998 Sb., zákon o vysokých školách, v platném znění
- Zákon č. 17/1992 Sb., zákon o životním prostředí, v platném znění
- Západočeská univerzita v Plzni (2021g). *Portál ZČU – Vítejte*. Dostupné 20. 3. 2021 z https://portal.zcu.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=AAAAAQAGNjAyNTA2EwEAAAABAahzdGF0ZUtleQAAAAEAFC05MjIzMzcyMDM2ODU0NzcxNzU0AAAAA**#prohlizeniSearchResult
- Západočeská univerzita v Plzni (2021h). *Strategický záměr Západočeské univerzity v Plzni pro období 2021-2025*. Dostupné z <https://www.zcu.cz/rest/cmisis/document/workspace://SpacesStore/d609a9d3-fe6a-4afb-9986-e9f724d7bbd4;1.0/content>
- Západočeská univerzita v Plzni (2020a). *TEMPLATE 1_Study programs_Faculty of Health Care Studies*. Interní dokument Západočeské univerzity v Plzni.
- Západočeská univerzita v Plzni (2020b). *TEMPLATE 1_Study programs_Ladislav Sutnar of Design and Art*. Interní dokument Západočeské univerzity v Plzni.
- Západočeská univerzita v Plzni (2020c). *TEMPLATE 1_Study programs_FEE*. Interní dokument Západočeské univerzity v Plzni.
- Západočeská univerzita v Plzni (2020d). *TEMPLATE 1_Study programs_Faculty of Law*. Interní dokument Západočeské univerzity v Plzni.

Západočeská univerzita v Plzni (2020e). *TEMPLATE 1_Study programs_FME*. Interní dokument Západočeské univerzity v Plzni.

Západočeská univerzita v Plzni (2020f). *TEMPLATE 1_Study programs_Faculty of Education*. Interní dokument Západočeské univerzity v Plzni.

Západočeská univerzita v Plzni (2020g). *TEMPLATE 1_Study programs_Faculty of Arts*. Interní dokument Západočeské univerzity v Plzni.

Západočeská univerzita v Plzni (2020h). *TEMPLATE 1_Study programs_Faculty of Economics*. Interní dokument Západočeské univerzity v Plzni.

Západočeská univerzita v Plzni (2020i). *TEMPLATE 1_Study programs_FAS*. Interní dokument Západočeské univerzity v Plzni.

Západočeská univerzita v Plzni (2020j). *TEMPLATE 2_Projects_NTIC*. Interní dokument Západočeské univerzity v Plzni.

Západočeská univerzita v Plzni (2020k). *TEMPLATE 2_Projects_FME*. Interní dokument Západočeské univerzity v Plzni.

Západočeská univerzita v Plzni (2020l). *TEMPLATE 2_Projects_Faculty of Health Care Studies*. Interní dokument Západočeské univerzity v Plzni.

Západočeská univerzita v Plzni (2020m). *TEMPLATE 2_Projects_Faculty of Arts*. Interní dokument Západočeské univerzity v Plzni.

Západočeská univerzita v Plzni (2020n). *TEMPLATE 2_Projects_Faculty of Education*. Interní dokument Západočeské univerzity v Plzni.

Západočeská univerzita v Plzni (2020o). *TEMPLATE 2_Projects_Faculty of Economics*. Interní dokument Západočeské univerzity v Plzni.

Západočeská univerzita v Plzni (2020p). *TEMPLATE 2_Projects_FEE*. Interní dokument Západočeské univerzity v Plzni.

Západočeská univerzita v Plzni (2020q). *Studie proveditelnosti pro projekty předkládané v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání*. Interní dokument Západočeské univerzity v Plzni.

Západočeská univerzita v Plzni (2020r). *TEMPLATE 2_Projects_Faculty of Ladislav Sutnar of Design and Art*. Interní dokument Západočeské univerzity v Plzni.

Západočeská univerzita v Plzni (2020s). *TEMPLATE 2_Projects_Institute of Applied Language Studies*. Interní dokument Západočeské univerzity v Plzni.

Západočeská univerzita v Plzni (2020t). *TEMPLATE 2_Projects_Faculty of Law*. Interní dokument Západočeské univerzity v Plzni.

Západočeská univerzita v Plzni (2020u). *TEMPLATE 2_Projects_Faculty of FAS*. Interní dokument Západočeské univerzity v Plzni.

ZČU (2021a). *Západočeská univerzita v Plzni*. Dostupné 15. 2. 2021 z <https://www.zcu.cz/cs/University/About-us/history.html>

ZČU (2021b). *Západočeská univerzita v Plzni*. Dostupné 15. 2. 2021 z <https://www.zcu.cz/cs/University/About-us/strategy-2020.html>

ZČU (2021c). *Západočeská univerzita v Plzni*. Dostupné 15. 2. 2021 z <https://www.zcu.cz/cs/University/Faculties-institutes-departments/index.html>

ZČU (2021d). *Západočeská univerzita v Plzni*. Dostupné 15. 2. 2021 z <https://www.zcu.cz/cs/University/Media/numbers.html>

ZČU (2021e). *Západočeská univerzita v Plzni*. Dostupné 2. 2. 2021 z <https://www.zcu.cz/cs/University/About-us/index.html>

Seznam tabulek

Tab. 1: Základní údaje Univerzity v Sydney	35
Tab. 2: Základní údaje Univerzity východního Finska.....	36
Tab. 3: Základní údaje Univerzity Palackého v Olomouci.....	37
Tab. 4: Základní údaje České zemědělské univerzity v Praze.....	38
Tab. 5: Základní údaje Západočeské univerzity v Plzni.....	39
Tab. 6: Bodové hodnocení naplňování principů udržitelného rozvoje na komparovaných univerzitách.....	50

Seznam obrázků

Obr. 1: Pilíře udržitelného rozvoje	13
Obr. 2: Cíle udržitelného rozvoje	20
Obr. 3: Pilíře udržitelnosti univerzit.....	27
Obr. 4: Kvalifikační práce spojené s problematikou udržitelného rozvoje v letech	57
Obr. 5: Kvalifikační práce spojené s problematikou udržitelného rozvoje za posledních 5 akademických let dle fakult.....	58
Obr. 6: Počet projektů spojených s problematikou udržitelného rozvoje v letech.....	60
Obr. 7: Počet projektů spojených s problematikou udržitelného rozvoje za posledních 6 let podle fakult a součástí	61

Seznam použitých zkratek a značek

ČR	Česká republika
ČZU	Česká zemědělská univerzita v Praze
EU	Evropská unie
FTE	přepočtený evidenční počet studentů (full time equivalent)
HESI	Iniciativa udržitelného rozvoje vysokých škol (The Higher Education Sustainability Initiative)
IUCN	Mezinárodní svaz ochrany přírody (The International Union for Conservation of Nature)
MDG	Rozvojové cíle tisíciletí (The Millennium Development Goals)
NTIS	Nové technologie pro informační společnost
OSN	Organizace spojených národů
PRME	Iniciativa OSN pro principy odpovědného vzdělávání v managementu (The Principles for Responsible Management Education)
SDG	Cíle udržitelného rozvoje (The Sustainable Development Goals)
THE	Times Higher Education
ULSF	Asociace univerzitních lídrů pro udržitelnou budoucnost (The Association of University Leaders for a Sustainable Future)
UN DESA	Ministerstvo hospodářství a sociálních věcí OSN (The United Nations Department of Economic and Social Affairs)
UNCTAD	Konference OSN o obchodu a rozvoji (The United Nations Conference on Trade and Development)
UNDP	Rozvojový program OSN (The United Nations Development Programme)
UNEP	Program OSN pro životního prostředí (The United Nations Environment Programme)

UNESCO	Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu (The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)
UN-HABITAT	Program OSN pro lidská sídla (The United Nations Human Settlement Programme)
UNITAR	Institut OSN pro výcvik a výzkum (The United Nations Institute for Training and Research)
UNU	Univerzita OSN (The United Nations University)
UP	Univerzita Palackého v Olomouci
VUR	vzdělávání pro udržitelný rozvoj
WWF	Světový fond na ochranu přírody (The World Wildlife Fund)
ZČU	Západočeská univerzita v Plzni

Seznam příloh

Příloha A: Logo The Swapshop

Příloha B: Informační tabule The Swapshop

Příloha C: Leták „Bud' změnou!“

Příloha A: Logo The Swapshop

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Příloha B: Informační tabule The Swapshop

#budžměnou

Co sem patří?

Oblečení a obuv

- neroztrhané
- vyprané a čisté
- složené

Kuchyňské potřeby a doplňky do bytu

- umyté
- nerozbité

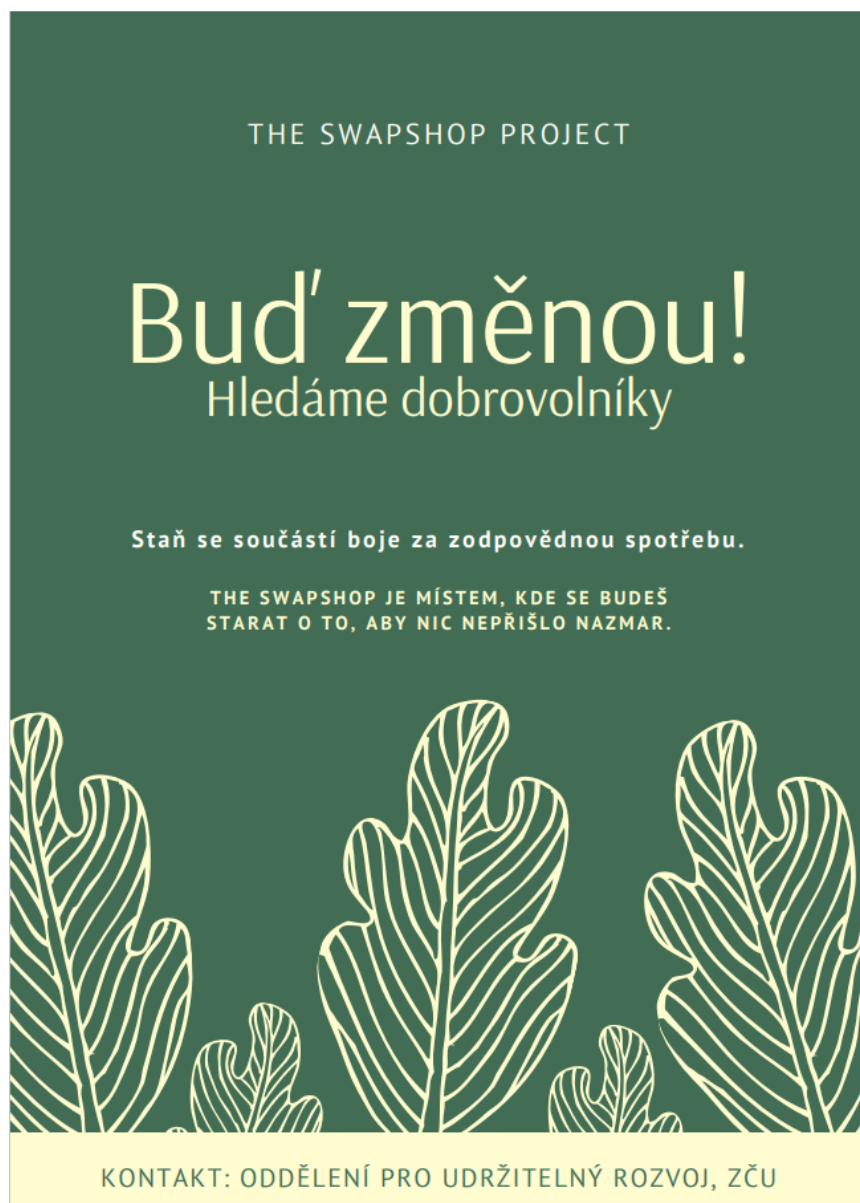
Knihy a menší nábytek

- neroztrhané
- nerozbité

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Příloha C: Leták „Bud' změnou!“

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

Abstrakt

Hlaváčová, B. (2021). *Cíle udržitelného rozvoje v rámci vysokoškolského prostředí* (Bakalářská práce), Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta ekonomická, Česko.

Klíčová slova: udržitelnost, udržitelný rozvoj, životní prostředí, univerzita

Předložená bakalářská práce s názvem „*Cíle udržitelného rozvoje v rámci vysokoškolského prostředí*“ se zabývá problematikou udržitelného rozvoje na univerzitách. V teoretické části se práce věnuje definování teoretických východisek problematiky udržitelného rozvoje v obecné rovině a v rovině vysokoškolských institucí. Dále obsahuje definici vybrané analýzy – benchmarking, jež je využita v empirické části. Hlavním cílem empirické části, která je rozdělena do tří částí, je analýza uplatňování principů udržitelného rozvoje a jeho cílů na univerzitách v zahraničí a v ČR společně s formulováním vhodných doporučení pro Západočeskou univerzitu v Plzni. Druhou částí je představení Strategie udržitelného rozvoje na ZČU a zhodnocení současného stavu prováděných aktivit v oblasti udržitelného rozvoje na této univerzitě. V poslední části je představen autorčin projekt směřující k vybranému cíli udržitelného rozvoje s využitím v rámci Strategie udržitelného rozvoje na ZČU.

Abstract

Hlaváčová, B. (2021). *Goals of Sustainable Development within the University Area* (Bachelor Thesis). University of West Bohemia, Faculty of Economics, Czech Republic.

Key words: sustainability, sustainable development, environment, university

This bachelor thesis called „*Goals of Sustainable Development within the University Area*“ deals with the issue of sustainable development at universities. The theoretical part contains theoretical basis of sustainable development in general and on the level of academical institutions. It also contains a definition of analysis selected by the author – benchmarking, which is used in the empirical part. The main goal of the empirical part, which is divided into three parts, is to analyze activities connected to sustainable development and its goals at universities abroad and in the Czech Republic together with recommendations for the University of West Bohemia in Pilsen. In the second part there is an introduction of the Strategy of Sustainable Development at the UWB and an evaluation of the current state of activities in sustainable development at this university. Last part presents a project of the author which can be used in the Strategy of Sustainable Development at the UWB.